

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

**KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ
KOMİSYONU**

**BAŞTA KIZ ÇOCUKLARI
OLMAK ÜZERE GENÇLERİN
BİLİM, TEKNOLOJİ, MATEMATİK
VE MÜHENDİSLİK ALANLARINA
YÖNLENDİRİLMESİ KONULU
ALT KOMİSYON TUTANAKLARI**

17 Temmuz 2019 Çarşamba

17 Temmuz 2019 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.20
BAŞKAN: Derya BAKBAK (Gaziantep)

BAŞKAN – Sayın Komisyon üyelerimiz, değerli misafirlerimiz ve basınımızın değerli mensupları; toplantı yeter sayımız vardır.

Başta Kız Çocukları Olmak Üzere Gençlerin Bilim, Teknoloji, Matematik ve Mühendislik Alanlarına Yönlendirilmesi Alt Komisyonumuzun 11’inci toplantısını gerçekleştiriyoruz.

Değerli üyeler ve davetliler, birçok ülkede devlet politikası olarak STEM alanlarına yönlendirme çalışmaları yürütülmekte. STEM dediğimiz, bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarına yönlendirme. Bu konuda da ülkemizin yol haritasını çizmek için kurmuş olduğumuz bu Komisyon toplantılarını sekiz aydır devam ettirmekteyiz ve bu konuda pek çok uzmanı, alanda uzman olan kişileri, kamu görevlilerini, öğretim üyelerini, akademisyenleri, bilim merkezlerinde çalışma yapan öğretmenlerimizi, bilim merkezlerindeki incelemeleri ve bu konudaki çalışmaları dinledik bugüne kadar ve dinlemeye de devam edeceğiz çalışmalarımız süresince.

Uluslararası raporlarda birçok mesleğin önümüzdeki dönemde olmayacağı ve bu meslek alanlarının yerine yeni meslek alanlarının geleceğini bilmekteyiz. Tutulan bu raporlar ışığında unutmamamız gereken önemli bir ayrıntı da inovasyon ülkemiz bünyesinde kilit rol oynarken ekonomide de çok önemli bir değere sahip olması ve inovasyonu ekonomik anlamda değerlendirdiğimiz zaman kalifiye iş gücü ve STEM alanlarında yetişmiş olan kişilerin bu alana çok büyük katkı sundukları ve değer kattıkları da tüm dünya tarafından kabul edilmekte.

Tabii, gençlerimiz bizim için hazine niteliğinde, Avrupa’nın en çok genç nüfusuna sahip ülkesiyiz. Genç beyinler ve genç zihinler, doğru yönlendirildiğinde ülkenin ikbali ve istikbalidirler. Bizim gençlerimiz de bu anlamda çok önemli. Biz, bilgiyi üreten, teknolojiyi üreten, teknolojiyi kullanan ve pazarlayan bir nesil yetiştirme amacındayız ve bunun için de STEM eğitimi çok önemsiyoruz ve eğitim açısından baktığımızda araştırmayı teşvik edecek, icat yapmayı özendirecek bir yapı üzerinde bir yol haritası belirlemek için de çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

OECD ülkeleri ve Avrupa Birliği ülkeleri arasında, 41 ülke arasında yaptığımız araştırmalarda, Türkiye’de STEM alanında yetişmiş olan kız çocuklarına baktığımızda bu oranın yüzde 37,1 olduğunu görmekteyiz. Bu da önemli bir ayrıntı. Biz, artık ekonomik anlamda dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yer almak istiyorsak bu rekabeti tüm dünya ülkeleri arasında sürdürebilmemiz için STEM alanlarına gençlerimizin yönlendirilmesi ve bu alanda çalışmalara, özellikle de kızlarımızın katılması bizim için çok önemli oluyor. Artık erkek mesleği ya da kadın mesleği ayrımının kalkması gerek. Kızlarımızın gerçekten çok farklı kabiliyetlerinin ve yeteneklerinin olduğunu tüm dünya ülkeleri de biliyor. Kadınların farklı bir bakış açısıyla, hızlı bakışı, hızlı çözümcül bakışı ve kendi yapısından gelen yeteneklerin de bu alana çok ciddi katkı sunacağını da bilmekteyiz. Biz, eğer dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında olmak istiyorsak bu alandaki çalışmaları da çok önemsiyoruz.

Değerli üyeler, değerli davetliler; bu haftaki toplantımızda ulusal ve küresel sorunları tarihî ve kültürel bir derinlik içerisinde ele alan, bugüne yönelik bilgi üretiminin yanı sıra geleceğe yönelik pozisyonlarda da bulunmayı amaçlayan, Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı SETA’yı dinleyeceğiz. SETA’nın özellikle son zamanlarda gençlerin STEM alanlarına yönlendirilmesine ilişkin çalışmaları olduğunu biliyoruz. Ardından da kız çocuklarının bilim, teknoloji, matematik ve mühendislik alanlarına yönlendirilmesiyle ilgili çalışmaları olan “Women in Technology” ekibini dinleyeceğiz.

Değerli üyeler ve davetliler; şimdi, ilk olarak sözü SETA eğitim ve sosyal politikalar araştırmacısı olan Ercenk Hamarat’a vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Hamarat.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMACISI ERCENK HAMARAT – Merhabalar.

Öncelikle, böyle bir Komisyonun kurulmasına öncülük eden Milletvekilimiz Sayın Derya Hanım’a çok teşekkür ederiz. Ben ve ekibim adına bizim görüşlerimizi de burada alma nezaketini gösterdiği için de ayrıca teşekkür ederiz.

STEM eğitiminden önce özellikle ülkemizde de son dönemde kavramsallaştırılması ön plana getirilmeyen ama çok dillendirilen 21’inci yüzyıl becerilerinden bahsetmek istiyorum.

21’inci yüzyıl becerileri, Amerika’da “partner swift twenty first” -yani “ortaklık 21”- 300 civarında üniversite, sivil toplum kuruluşu ve benzeri girişimin birlikte ortaya koyduğu, 21’inci yüzyıl insanının sahip olması gereken beceri setlerinden bahseden bir set var, 3 ana tema var, altında alt temalar var. Ancak birçok ülke, özellikle OECD ülkelerinde -ben 14 ülke çalıştım, Doğu Asya ülkelerini çalıştım, Amerika’da Batı Virginia eyaletinde bulundum- öncelikle ilk yaptıkları şeyler, kendi ülkelerine uygun olan beceri setleri nasıl olmalı, bunun üzerine çalışıyorlar. Sonra, farkındalık çalışmaları, sonra politikayla entegrasyon ancak biz bunu tam yapamıyoruz, biz direkt beceri setlerini alıyoruz “Böyle olmalı.” diyoruz ama tam kavramsallaştıramıyoruz.

Şimdi, böyle bir girişimi bilerek yaptım. Aynı şey STEM için de geçerli şu an. En büyük risk, STEM eğitiminin ya da STEM’in alınıp çok yüce bir kavram gibi ortaya konup içinin doldurulamaması.

Sayın Komisyon üyeleri, bizim öncelikle STEM’i kendi ulusal literatürümüzle, kendi ulusal politika adımlarımızla ve gelecek projeksiyonumuzla temellendirmemiz gerekiyor. Bunu ne yapacağız? Öncelikle farkındalık eğitimleri... Birazdan Mustafa Arkadaşım, bu konuda asıl çalışan arkadaşım size kısa bir sunum yapacak.

Özellikle özel okullarda, farkediyorsunuzdur, birçok örneği var, STEM hatta STEAM, STEM + art, bunları kullanyor ancak sadece bölgeler arası farklar dikkate alınmıyor.

Örneğin, bir kodlamadır gidiyor üst üste yani kodlama yapılmalı, kodlama, kodlama. Benim eşim de öğretmen, Bitlis’in Güroymak ilçesinde çalıştı mesela. Orada çocuklara kodlama çok zordu, onun yerine mesela doğa gözlemi yaptılar. Normal STEM’in ana yapısı, doğa içinde mühendisliği keşfetme diyebiliriz. Bununla ilgili hiçbir şey yok. Herkes kodlama algısı üzerinden gidiyor. Benim ilk vurgulamak istediğim, giriş olarak yapmak istediğim bu, farkındalık çalışmaları, politikalarla entegrasyon olmalı.

Şimdi, Mustafa Arkadaşım, size bir sunum yapacak.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL – Öncelikle merhaba.

SETA eğitim ve sosyal politikalar biriminde araştırma asistanıyım, Sakarya Üniversitesinde yüksek lisans eğitimime devam ediyorum. STEM’le ilgili bazı çalışmalarımız vardı.

Öncelikle sayın vekilimize, böyle bir imkân sunulduğu için, Türkiye’nin ihtiyaç duyduğu bu alanda Meclis kademesinde böyle bir tartışma ortamı hazırladığı için teşekkür ediyorum.

Biliyorum, fazlaca sunum dinlendi zannediyorum Komisyonunda. Bizim yapacağımız sunum biraz daha fırsatlar ve riskler üzerinde gidecek.

STEM, Ercenk Hocamın da, bahsettiği gibi Türkiye’de aslında yeni bir alan değil, yıllardır Türkiye’de STEM alanları var. Dünyada tartışılan, dünyada yönlendirilen bu -fizik, kimya, biyoloji-temel bilimler STEM alanları olarak sıralanıyor.

Biraz önce sayın vekilimiz de STEM alanlarında yüzde 37,1 kız çocuklarının yönlendirilmesiyle ilgili bir istatistik paylaştı. Buradan başlayacağım: Türkiye’de asıl problem STEM alanlarının niteliği, nicelik olarak bir sıkıntımız yok ama niteliğinde bir problem var. Acaba dünyanın verdiği STEM eğitimi, o temel bilimlerdeki eğitimi biz Türkiye olarak verebiliyor muyuz, buna bakacağız. Oranlar iyi, onun için oranlara çok girmedim.

Sunuma şuradan başlıyorum: Dünyanın yaşadığı bir değişim var. Bu değişimin en önemli unsuru hız olarak karşımıza çıkıyor. Daha önceleri de değişimler yaşanmış, çağ açılmış, çağ kapanmış ama o kırılğan nokta hıza bağlı değil yani hızlı olmanıza gerek yok. Değişimin hızı bizim karşımıza çıkıyor, değişimin hızı bizi en fazla etkileyen şey. Burada bu eğitim literatüründe de çok fazla tartışılıyor. Biz, öğrencilere hız kazandırmak zorunda mıyız değil miyiz? Sınav sistemimiz hızı mı ölçüyor, bilgiyi mi ölçüyor, beceriyi mi ölçüyor? Bunlar eğitimin literatürünün geçmişte de günümüzde de en fazla tartıştığı konu. Onun için bizim hız kavramı üzerinde biraz düşünmemiz gerekiyor çünkü STEM’in ortaya çıkışı, STEM alanlarının bu kadar değer kazanması, pratik düşünmenin gerekliliği bu hız kavramı üzerine inşa ediliyor.

Hepinizin bildiği gibi Endüstri 4.0 çok klişedir artık, bazılarımızın duymak istemediği oranda klişeleşti artık ama burada yakalanması gereken çok ciddi bir adım var. TÜBİTAK’ın yaptırdığı bazı araştırmalar, desteklediği, fonladığı araştırmalarda Türkiye’nin endüstrisinin 2.3 civarında filan olduğu söyleniyor. Şu anda dünya 4.0’a geçmeye çalışıyor. Tabii bu Endüstri 4.0’ın ortaya çıkışı, Almanya’nın genç nüfusunun azalması, Çin’in burada nüfusuyla öne geçmek istemesi; bunların tamamını Almanya’nın kendisini nüfus gücüyle geçen Çin’in Avrupa sanayisini yapay zekâyla, Endüstri 4.0’la yakalama düşüncesine dayandırabiliriz aslında.

Türkiye’nin Endüstri 4.0 gibi bir beklentisi, bir ihtiyacı var mı? Tüm çevreler, üniversiteler de dâhil belki de burada yanılıyor, herkes Endüstri 4.0’la alakalı atılım yapıyor ama Türkiye’de yeterince zaten genç nüfus var. Endüstri 4.0’ı kesinlikle reddedelim diye bir şey yok zaten ortada ama buraya yine özenle bakmak gerekiyor yani bizim Endüstri 4.0 gibi bir problemimiz var mı? Yani biz Endüstri 2.3’ten Endüstri 3.0’a geçtiğimizde bir problem yaşayacak mıyız? Şöyle yaşayacağız: Türkiye bazı stratejik hatalar yapıyor olabilir, bu benim şahsi fikrim, SETA’yı da bağlamıyor. Şöyle bir örnekle somutlaştıracak olursak: Örneğin, otomotiv sektöründe Türkiye oldukça geri yani burada bir şey yok herhâlde. Şimdi, Türkiye’nin yerli otomobil atılımını gerçekleştirirken dünyadaki son teknoloji ürünü hedeflemesi lazım. Şu anda dünyadaki son teknoloji ürün nedir? Hibritler, elektrikli otomobildir ama Türkiye’nin son yıllarda yaptığı bu otomobil atımlarına baktığımızda, dizel, benzinli otomobil üzerine yoğunlaştığını görüyoruz. Yani bizim Türkiye’nin bir beklenti haritasını ortaya çıkarmamız lazım. Bizim amacımız ne? Biz nereye gidiyoruz? Biz ne yapacağız? Yani şu anda, burada elektroniğin ve teknolojinin şöyle bir imkânı var: Kaçırmış olabilirsiniz -Türkiye belli bir teknoloji devrimini kaçırdı- ama son teknolojiyi hayata geçirdiğiniz anda dünyayı yakalamış oluyorsunuz, burada bir kaçırma söz konusu değil. Bunu diğer bir örnekle somutlaştırsak şu: Siyasi iradenin yönlendirmesiyle, Turkcell’in burada önderliğiyle bu 4.5G’ye geçiş hikâyesi oldu. Ben yakından inceledim, izledim, herkes dedi ki: “Ya kardeşim, dünya 5G’ye geçiyor, biz neden 4.5G’ye geçiyoruz?” Çünkü bizim o anda en maksimum geçebileceğimiz 4.5G’di. Şu anda Turkcell 5G’ye geçişi tanıtıyor. Yani bu adım adım ama son teknolojiyi yakalamak için bir adım atmamız gerekiyor. STEM alanları burada öne çıkıyor.

Burada şunu konuşmamız lazım: 21’inci yüzyılda nasıl bir birey istiyoruz biz? 21’inci yüzyılda, açık konuşmak gerekirse, hocalarım da var, kimse bilginin yoğunlaştığı, beyinde bilgi taşıyan, her şeyi bilen bir genç istemiyor; bildiği bilgiyi, elde ettiği bilgiyi ürüne dönüştürebilen, sorununda çözüm

olarak kullanabilen birey istiyor yani dünya burada artık. Şurada zaten somutlaşıyor: 19'uncu ve 20'nci yüzyıl becerilerine bakacak olursak; bir ticaret yapabilmek, yönergeleri takip edebilmek, başkalarıyla iyi geçinebilmek, çalışkan olabilmek, profesyonel düşünebilmek, etkin olabilmek, hızlı olabilmek, dürüst olabilmek, adil olabilmek 19'uncu yüzyılda lider bir ülke olmanız için, lider bir pozisyonda olmanız için yeterliydi ama 21'inci yüzyıla geldiğinizde, öğrenme ve yenilik becerileri, eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri, yaratıcılık ve yenilik, iletişim ve iş birliği, bilgi ve medya teknolojileri, bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, yaşam/kariyer becerileri, esneklik ve uyum, girişimcilik ve özyönetim, sosyal ve kültürel beceriler, üretkenlik ve sorumluluk, liderlik ve sorumluluk; bunlar ön plana çıkıyor. Bunları görmezden gelerek, bunları öğrencilerimize, bireylerimize kazandırmadan bir teknoloji yarışına girmemiz bizi mağlup kılacaktır diye düşünüyorum.

Tabii şöyle de bir tartışma var literatürde: Bu kadar beceriye bir bireyin sahip olması mümkün mü? Elbette değil. Dedğim gibi, bizim burada önceliklerimizi belirlememiz lazım. Biz ne istiyoruz? Biz bireylerimizden ne istiyoruz? Biz bireylerimizden ne istediğimizi kestirdikten sonra bunun içerisinden belli becerileri seçip öğrencilerimize bunları kazandıracğız. “Şu meslek lisesinde şunlar kazandırılacak, şu lisede bunlar kazandırılacak.” diye ayrıma gidebiliriz ama yapılan en büyük hata, “21'inci yüzyıl becerileri” dendiğinde sanki bir öğrencinin bu yeterliliklerinden a'dan z'ye hepsini bilmesini, kazanmasını istiyoruz. Bu mümkün değil yani bunu görmemiz lazım.

Son yıllarda yapılan bu eğitim yatırımları oldukça önemli, Türkiye'de çok ciddi bir alan açtı ama bu eğitim yatırımları -değişik defalarda da ifade edildi- nicel olarak gerçekten Türk eğitim sistemini çok geliştirdi. Yani okul sayıları, öğretmen başına düşen öğrenci sayıları, derslik sayıları, okul sayıları; bunların tamamı gerçekten iyiye doğru gidiyor ama nitel olarak iyiye gidiyor mu acaba bunları düşünmek lazım, bunlara bir odaklanmak lazım. STEM de burada ortaya çıkıyor zaten.

19'uncu, 21'inci yüzyıl kıyaslamasını yine yapıyorum çünkü STEM'e geçeceğim şimdi. 19'uncu-20'nci yüzyılda coğrafyanız çok önemli ve hammaddeye sahipseniz lider bir ülke olabildiniz ama 21'inci yüzyılda üretmeniz gerekiyor. Bu üretim neden gerekli? Küresel rekabet gücünün artırılması için gerekli, halkın refah seviyesinin yükselmesi için gerekli, savunma sanayisine bağlı olarak caydırıcı bir güç olmanız için üretim yapabilmeniz gerekli. Genç nüfusa sahip ülkelerin genç nüfusunu üretime katabilmesi için üretim yapması gerekli.

STEM nedir bunu bir açalım. STEM farklı kaynaklarda farklı ifade ediliyor. Şöyle: Bu STEM'in başındaki “science” literatürde bazıları için “fen”i ifade ediyor, bazıları için “bilim”i ifade ediyor. Bizim yaptığımız çalışmalarda, üzerinde durduğumuz bütün çalışmalarda biz bunu “bilim” olarak almak istiyoruz çünkü bilim fenden ibaret değildir, sosyal bilimlerde de vardır ve sürekli diyorum ya işte, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu aslında fen bilimleridir ama sosyal bilimlerin de burada bir alan olarak öğrencilere kazandırılması gerekmektedir; bunu görmezden gelmememiz gerekiyor. İşte “technology, engineering, mathematics” bunlar da STEM'in diğer alanları.

Peki, somutlaşması için belki Komisyon üyelerimiz biliyordur ama katılan diğer arkadaşlar için... STEM'in amacı nedir? STEM'in amacı şudur: Yani somutlaştıracak olursak, bir bireyi düşünün, karşılaştığı bir problemde daha önce edindiği bilgileri, bilimle, bilim okumalarıyla, bilim yüklemeleriyle elde ettiği bilgileri, o sorunun çözümü için uygun bilgiyi sentezleyip ortaya koyması; birinci aşama bu. Yani bir birey bir sorunla karşılaştı ve bunu çözebilmek için daha önce edindiği bilgileri sentezleyerek gerekli bilgiyi ortaya koydu.

Teknoloji okuryazarlığıyla teknolojiyi kullanarak bu bilgiyi karşılaştığı soruna nasıl adapte edecek? Önemli olan nokta bu yani “teknoloji okuryazarlığı” dediğimiz zaman çocuğun eline telefonu alıp bir şey yapması değil, kullanacağı teknolojiyi orada soruna göre belirlemesi. Bunu belirleyebiliyor mu? Mühendislik yani meslek olarak mühendislik değil, mühendis gibi düşünmek. Mühendis nasıl düşünür?

Mühendis bir sorunu çözmek için düşünür. Çocuk veyahut da birey –“birey” demek daha doğru- bu sorunu mühendis gibi düşünebiliyor mu? Buradaki mühendislik o. Burada, literatürde yapılan bir diğer hata da bu mühendislik, meslek olan mühendislik. Hayır, değil yani burada bir hata var. Çocuğun mühendis gibi düşünebilmesi, edindiği bilgiyi o sorunu çözmek için indirgemesi; mühendis bunu yapar. Mühendis çok şey bilir ama sorunu çözerken bildiği bilgiyi indirger soruna göre. Matematik de bunun hesaplamasıdır, nasıl çözeriz, ne olur kestirmesidir. Matematik de burada. “Matematik” deyince, “STEM” deyince insanların aklına matematik formülleri vesaire geliyor, böyle bir şey yok. Yani çocuğun veyahut da bireyin süreç içerisinde bu sorunu nasıl çözeceği, nasıl kestirim yapacağı, sonuçları nasıl hesaplayacağı; bunlardır aslında. Onun için sosyal bilimlerin buraya girmesinde bir sakınca görmüyoruz biz ama literatürdeki bazı kaynaklar bu bilimi fen olarak alıyor, çeviriden kaynaklı olabilir.

Peki, STEM’in hedeflediği beceriler nelerdir? Biraz önce saydığımız bu 21’inci yüzyıl becerileriyle örtüşen... Disiplinler arası düşünmeyi kazandırıyor çocuğa yani anlattığım gibi, bir sorunla karşılaşan çocuk mühendislikten, matematikten, fenden, sosyal bilimlerden her şeyi kullanarak bu sorunu çözüyor. Bu, disiplinler arası düşünmeyi gerektiriyor, bunu kazandırıyor. Araştırma ve sorgulamaya dayalı öğrenmeyi geliştiriyor. Çocuk, birey buradan karşılaştığı bir problemi çözerken her problemde aynı metodu kullanmıyor, araştırıyor, sorguluyor ve probleme göre kendi metodunu dönüştürebiliyor, değiştirebiliyor. Bu da araştırma, sorgulamaya dayalı öğrenme. Yapararak, yaşayarak öğrenme: Benim şahsi fikrim, burada bir sıkıntı var. Türkiye bazı şeyleri deneyerek, yaparak, dene-yanıl yöntemiyle elde edecek, bir tecrübe kazanacak bir ülke değil yani o kadar zengin bir ülke değiliz. Bazı gerçekler var, bu gerçekleri kabul edip buraya başlamamız lazım. Yani biz STEM’i tartışırken her şeyi sıfırdan tartışıyoruz yani Amerika’yı yeniden keşfetmeye gerek yok gerçekten. Dünyada, literatürde bazı gerçekler var, Türkiye’ye uyan gerçekler var, uymayan gerçekler var; bunların sentezinin yapılıp bize uyan gerçeklerin kabul edilmesi gerekir, tekrar, sıfırdan bir inşaya girmek zaman kaybına yol açacaktır diye düşünüyorum. Probleme dayalı öğrenme: Burada probleme dayalı öğrenmeyi zaten somutlaştırdım. Eleştirel ve alternatif düşünme: Yani burada STEM eğitim yaklaşımıyla yetiştirilmiş 2 bireyden biri aynı sorunu çok farklı metotla çözerken biri çok farklı çözebilir çünkü en başta anlattığımız, o bilgiyi sentezleyerek, sorunda hangi bilgiyi kullanacağı noktası var ya orada bir farklılık gösterebilir. Yaşam temelli öğrenme: Bu çok önemli, buna zaten biraz sonra “Riskler”de ben geleceğim.

STEM eğitiminin sunduğu fırsatlar nedir? STEM eğitimi iyi tasarlanırsa okul öncesinden yükseköğretime kadar bir eğitim yaklaşımı olarak tasarlanabilir. Her eğitim yaklaşımında olmayabiliyor bu ama STEM eğitiminde okul öncesinden yükseköğretime kadar her kademedede uygulayacağınız bir etkinlik bulabilme imkânına sahipsiniz. Kaliteli ve etkili öğrenme: Yapararak, yaşayarak, deneyimleyerek öğrendiği için öğrenci, bu kaliteli ve etkili kalıyor yani kalıcı oluyor öğrenmesi. Yaşam temelli bilgi çok önemli. Örneğin mühendislik fakültelerinde bizim aldığımız geri dönüşler böyle, mühendislik fakültesinde çok iyi teorik eğitimler veriliyor ama pratiğe döndüğü zaman, sahaya çıktığı zaman bir teknisyen mühendisten çok daha fazla şey biliyor. Şimdi, bu Türkiye’nin ciddi bir problemi ve kaynak israfıdır. Yani burada sahaya uyumu artık iletmemiz gerekir. Bu da yaşam temelli bilgiyle mümkündür. Çözüm odaklı: Yani sorunlar elbette var ama çözüme nasıl giderim... Sürece çok takılmadan çözüme odaklanması, sunduğu fırsatlardan bir tanesi. Öğrenci edilgen değil etken. Bizim eğitim sistemimizin çok tartışılan bir konusudur yine öğrenci merkezli mi öğretmen merkezli mi? Aslında değil. Burada mesele, öğrencinin etken veyahut da edilgen olması. Yani bizim eğitim sistemimizde şunu konuşmamız lazım: Öğrenci etken mi edilgen mi? Yani süreçte öğrenci kendi istediğini gerçekleştirebiliyor mu yoksa öğretmenin yönlendirmesini mi sadece gerçekleştiriyor? STEM eğitimi böyle bir fırsat da sunuyor,

öğrenciyi edilgen değil etken... Bu da önemli bir fırsat. Üretkenlik ve özgünlük: Her bireyin farklı düşünmesine saygılı bir eğitim yaklaşımı olduğu için STEM eğitimi öne çıkıyor. Biraz önce söyledim zaten, teorik bilgilerin pratiğe dönüştürülmesi de STEM eğitiminin en önemli avantajlarından bir tanesi.

Ben, riskler üzerinde durmak istiyorum. İşte, geçen haftalarda biz LGS sonuçlarından sonra bir rapor yayınladık. Ülkemizde gerçekten bölgeler arasında çok ciddi fark var yani bölgeler arası farkı geçsin, Ankara’da ben Sincan tarafında oturuyorum, Sincan tarafı ile Çankaya tarafındaki bir okulun arasında dağlar kadar fark var eğitim öğretim sürecinde. Yani bunun olduğu bir eğitim sisteminde STEM uygulamak gerçekten bizim hedeflerimize ulaştıracak mı bizi? Bu önemli bir soru işareti, buraya bir bakmak gerekir. Ben birkaç tane şey sunacağım şimdi. Bu, bizim geçen haftalarda LGS sonuçlarından sonra yaptığımız araştırma. Türkçe testinde 20 sorudan 9 net ve altında yapan öğrenciler biraz daha açık mavi, 9 netin üstünde yapanlar koyu mavi olanlar. Şimdi tabloyu görüyorsunuz, belli bir bölge 9 netin altında Türkçede. Bu, PISA sonuçlarında da aynı çıkıyor, ABİDE raporunda da aynı çıktı. Matematikte bu aynı şekilde, fen bilimlerinde yine aynı şekilde. Şimdi, benim burada amacım belli bir bölgeyi ötekileştirmek değil. Burada ciddi bir problem var, bunu görmemiz lazım yani. Biz eğer bugün STEM konuşuyorsak burada, bizim öncelikle bu STEM’in önündeki riskleri ortadan kaldırmamız lazım. Bizim fikrimiz şu: Biz bu riskleri ortadan kaldırmadan bunu yaparsak bu tablo daha da açılacak, bu çocuklar sıfır çekecek, diğer taraf belki 20 yapacak bilmiyorum ama böyle bir risk var, buna dikkat çekmek istedim.

Önemli bir risk de şu: Sınav odaklı eğitim sisteminde STEM uygulamaları mümkün mü? Biz diyoruz ki: Birey karşılaştığı problemi çözeblsin, bilgisini kullansın, teknolojisini kullansın, matematiğini kullansın, bir problemi çözsün. E çok güzel, her şey çok güzel ama yani bireyin eğer hedefi bir üniversite kazanıp meslek edinmekse birey buna yönelecek mi? Çünkü bizim, sınav baskısını eğitim sisteminde azaltmamız gerekir diye bir önerimiz de var, eğer STEM hedeflediğimiz gibi gidecekse.

Belli diğer bir sorun: STEM eğitimi, tabii, dünya eğitim literatüründe çok ciddi tartışılıyor, Türkiye’de de yavaş yavaş tartışılmaya başlandı -arklı kurullar, şirketler, dernekler, üniversiteler- çok ciddi pazara dönüştü burası. Dönüşmesi mi gerekir? Evet, dönüşmesi gerekir çünkü üniversiteler STEM’e yatırım yapıyorsa yapsın yani çünkü oradan aldığı kazançla AR-GE’ye yatırım yapsın. Benim şahsi fikrim bu. Ama AR-GE’ye yatırım yapabiliyor mu acaba veyahut da gerçekten “Biz STEM eğitimi yapıyoruz.” diye ortaya çıkan, işte piyasada velilerin cazibe merkezi hâline gelen bizim kurumlarımız acaba STEM eğitimi yapıyor mu? Şimdi, ben kendi oturduğum bölgeden biliyorum -ilgi alanım STEM-gidiyorum, okullara giriyorum, biz STEM eğitimi yapıyoruz... Şimdi okul ismi vermek istemiyorum tabii, çoğu okulda böyle. Ben Türkiye’de STEM eğitiminin yapıldığı iki üç tane kurum gördüm. Bir tane sınıf yapmışlar bunun gibi, çocuklar burada işte eğlenerek öğreniyor; bu, STEM değil, bunu konuşmamız lazım. Biz eğer bir STEM yol haritası hazırlayacaksak, biz eğer ülkenin STEM’den bir şeylere ulaşmasını istiyorsak bunlarda bir denetim mekanizmasının olması gerek diye düşünüyorum.

Bizim önerilerimiz ne peki, bu kadar risk saydık, fırsat saydık? Şimdi, üniversiteler bünyesinde STEM merkezinin kurulması. Türk akademisi ne kadar da eleştirilirse Türk akademisinin birikimi çok fazla yani STEM konusunda yeni bir alan olduğu için müthiş bilgilere sahip değildir belki ama akademi birikimi olarak çok ciddi bir birikime sahip. Bu birikimi görmezden gelip her şeyi sıfırdan yapmak yerine, her üniversitenin bir STEM merkezi veyahut da potansiyeli olan üniversitelerin bir STEM merkezi kurması burada teşvik edilebilir. Burada “STEM önemli bir alan. STEM’e yatırım yapıldığında işte 1 dolar veriyorsun, 13 dolar alıyorsun...” Bu tarz araştırmalar var. Üniversiteler buralara yönelsin. Üniversite oradan elde ettiği gelirle AR-GE’ye yatırım yapsın, kendisine yatırım yapsın. Bu teşvik edilebilir belki, bunu söylüyoruz ve dediğim gibi, o akademik birikimi hiç etmemek gerekir.

Eğitim fakültelerinin STEM eğitimine uygun hâle getirilmesi... Ben Hacettepe Üniversitesi 2018 mezunuyum, fen bilgisi öğretmenlik. Kesinlikle Hacettepe Üniversitesini ben seviyorum, üniversiteme çok laf ettirmem ama... Mesela, fen bilgisi öğretmenliği STEM eğitiminin merkezindedir; matematik eğitimi, fen eğitimi merkezindedir. Ben 2014'te girdim üniversiteye, 2018'de mezun oldum; Hacettepe Üniversitesinden STEM'le alakalı bir tane ders almadım. Yani biz bir STEM yol haritası hazırlıyoruz, 1 milyon öğretmenimiz var, eğitim fakültesinde yaklaşık 250-300 bin öğrencimiz var, formasyondan gelenlerle 600 bin oluyor -önümüzdeki beş yıl 1 milyona yaklaşacak- yani 1 milyon öğretmenimiz var, STEM'le alakalı hiçbir şey almamış -belki almıştır 10 bin, 20 bin ama çok küçük bir oran- ve eğitim fakültesindeki öğretmenlerimiz, öğretmen adaylarımız hiçbir şey almamış. Ben öyle mezun oldum ve hâlâ alınmıyor.

YÖK, geçen sene öğretmenlik programlarında bir güncellemeye gitti, 26 programı güncelledi, içerisinde yine STEM uygulamaları yok. Burada ciddi bir problem var. Eğer burada da STEM yol haritası hazırlanacaksa buraya eğitim fakültelerinden, öğretmenlerden... Çünkü öğretmenler eğitimin lideridir, sınıfa girdiğinde öğrenciyle baş başa kalan öğretmendir. Burada, öğretmenin dönüştüremediği bir şeyi, öğretmenin direndiği bir şeyi sistemin dönüştürmesi imkânsızdır. Onun için öğretmenlere yatırım yapmak gerekir.

Burada da şöyle bir -biraz önce sayıyı paylaştım- parantez açmak gerekir: Millî Eğitimin 1 milyon 100 bin, 1 milyon civarında öğretmeni var. 1 milyon öğretmen varken eğitim fakültesine yatırım yapmak mı, 1 milyon öğretmene yatırım yapmak mı? Tabii ki de 1 milyon öğretmene yatırım yapmak gerekir, hizmet içi eğitimlerin buraya evrilmesi gerekir. Hizmet içi eğitimlerde -yani veren hocalarım var, belki başka da vardır- öğretmenlerin hizmet içi eğitiminde, şu an benim yaptığımın ötesine geçilmiyor, slaytı açıp tık tık geçip başka hiçbir şey yapılmıyor. Böyle STEM yapılacaksa Türkiye'nin kaynaklarına yazık olur diye düşünüyorum ben.

Fakültelerin STEM eğitimine uygun öğretmenlerin yetiştirilmesi için geliştirilen öneriler şu şekildedir yani biz yazdığımız raporlarda şu şekilde sunduk: Biz diyoruz ya, mühendis gibi düşünsün, işte temel bilimlerden gerekeni alsın. İşte, fen edebiyat fakültelerinden, eğitim fakültelerinden ders almasının önü açılabilir, mühendislik fakültelerinden ders almasının önü açılabilir. Yani mühendisliğe giriş, uygulamalı bilim gibi dersler mühendislik fakültesiyle ortak olabilir eğitim fakültesinin programında.

Eğitim fakültelerinde laboratuvar sayıları artırılarak öğretmen adaylarının laboratuvar kullanımı teşvik edilmelidir. Yine, ben eleştirmek için... Yani eleştirebiliriz de tabii... YÖK'ün geçen yıl yayımladığı bu 26 öğretmenlik programının çoğunda laboratuvar dersleri yok, kaldırıldı.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMACISI ERCENK HAMARAT - Azaltıldı.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Azaltıldı. Fen bilgisinde hiç yok Hocam, sadece laboratuvar uygulamaları var yani.

İşte, sosyal bilimlerde geziler vardı, azaltıldı. Bunlar önemli. Yani siz, bir öğretmen adayımı, bir fizik öğretmenini, bir kimya öğretmenini, bir matematik öğretmenini, bir fen bilgisi öğretmenini öğretmenliğe hazırlarken laboratuvara sokup laboratuvar da nasıl davranması gerektiğini uygulamalı olarak göstermezseniz o öğretmenden kalkıp da öğrencisine bir şeyler aktarmasını bekleyemezsiniz. Burada ciddi bir problem var. Ama üniversitelerimizin yine burada hakkını yememek gerekir. Çoğu üniversitemiz bu konuda kendi seçmeli derslerini açtılar, onu yaptılar, bunu yaptılar, kendi laboratuvar derslerini yapıyorlar ama bunun bir güvence altına alınması gerekir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında, staj uygulamalarında STEM eğitimiyle alakalı ders planları hazırlanabilir, STEM uygulamaları yaptırılabilir. İşte, bilim şenlikleri oluyor TÜBİTAK'ın, çok ciddi destekleri var 4006 kapsamında. Bilim şenliklerinde STEM merkezli projeler gerçekleştirilebilir. Bunlar değerlendirilebilir.

Öğretim programlarının STEM eğitimine uygun hâle getirilmesi... Bu, biraz önce söylediğim “Sınav merkezli bir sistemde acaba STEM bu kadar rahat uygulanabilir mi?”ye geliyor. Şimdi bizim sistemimiz tamamiyle sınav odaklı yani şu anda çok ciddi bir problem var eğitim sisteminde. Birey 12'nci sınıfa geldiğinde yani son sınıfa geldiğinde... Ankara'nın en kaliteli okulları şu anda boş -yani Gazi Anadoluyu biliyorum ben- Gazi Anadolu şu anda boş, Ankara Fen Lisesinden gidişler oluyor. Çünkü birey biliyor ki, öğrenci biliyor ki, veli biliyor ki bu çocuk diyecek ki: “Burada kalırsam üniversiteye çok sağlıklı hazırlanamayacağım. Ben gideyim, bir kursa yazılayım, sabah akşam test çözeyim, üniversite kazanayım.” Böyle bir sistemi tamamiyle rahatlatıp en sonunda yine böyle dar bir sınav yaparsak, burada çok sağlıklı bir sonuç alamayız diye düşünüyorum ben.

Bilim merkezinin kurulması, var olanların desteklenmesi... Biz bunu yazığımız zaman SETA'dan hocalarımız demişti ki: “Bu çok hayali değil mi?” Bence değil. Eğitimin en önemli basamağı şu: Öğrencinin elde ettiği bilgiyi görmesi, somutlaştırması çünkü biz, okul öncesinde alıyoruz çocuğu, yükseköğretime kadar getiriyoruz ama okul öncesinden liseye kadar çocuk elde ettiği soyut bilgileri somutlaştırıyor. Burada ciddi bir problem var. Çocuk bunu şeyde somutlaştırabilir... Bilim merkezleri açılabilir, bilim müzeleri açılabilir, bilim tarihi müzeleri açılabilir. Bizim fikrimiz şu: Her ilde bir tane bilim merkezi açılabilir. Bunu kim yaptı? TÜBİTAK destekleriyle yerel yönetimler yaptı. Nerede yaptı? Konya'da, Kocaeli'de, Bursa'da çok güzel bilim merkezleri açıldı. İki üç hafta önce gitmiştim, Kocaeli Bilim Merkezi harika. Öğrenciler oraya geliyor, okulda öğrendiği bilgiyi orada görüyor ve bu kalıcı hâle geliyor. Peki, bunun bütçesi çok mu büyük? Evet, büyük ama her ile başka bir şey yapılabildiği kadar bu da yapılabilir. Bilim merkezi o kadar maliyetli bir şey değildir düşünüldüğü kadar ki TÜBİTAK'ın burada desteği var, yerel yönetimlerin burada ciddi desteği var. Geçenlerde Sakarya'ya gittik SETA'dan Mehmet'le, çok ciddi şeyler yapılmış. Yerel yönetimlerin desteğiyle ve TÜBİTAK gibi kurumların desteğiyle bunlar gerçekleştirilebilir. İşte burada bilim merkeziyle alakalı önerilerimiz var.

Okulların fiziksel durumlarının STEM eğitimine uygun hâle getirilmesi. Şube başına düşen, öğretmen başına düşen öğrenci sayısının düşürülmesi bunun başında geliyor. Sınıflarda standart hâline gelen sıra düzeninin öğretmenin isteğine göre değiştirilebilmesi, böyle bir imkânın sunulabilmesi. Çünkü öyle STEM uygulamaları var ki işte böyle bir masada da STEM uygulaması yapabilirsiniz, 3 kişinin oturduğu yuvarlık masada da STEM uygulaması yapabilirsiniz. Öğretmen bunun hangisini tercih edecek? Hemen sınıfı dizayn edebilecek bir hâle gelmesi lazım. Bu çok mu zor? Hayır, zor değil, dünyada yapılıyor, Türkiye'de bazı okullarda gördük. Masalar hem yuvarlak olabiliyor hem çoklu olabiliyor. Bu tarz şeylere ihtiyaç var diyoruz.

Öğrencilerin standart oturma düzeni: Bu önemli, dediğim gibi, tekrarlıyorum.

Ben teşekkür ederim.

Bir de şunu söylemek istiyorum: Hocamın da değiştiği gibi, STEM tartışılırken Türkiye'de çok fazla şey tartışılıyor. Biz de mesela Diyarbakır'a gittik, uygulamalı bir STEM etkinliği yapıyoruz -SETA olarak değil, Hacettepe Üniversitesinden gittik- Artvin'e gittik. Ben Artvinliyim -Şavşat-ötekileştirmek için de söylemiyorum. Artvin Meydancık'tan köy okulundan bir öğretmen geldi, bize diyor ki: “Ben okulumda robotik uygulama yaptıracağım, robotik kodlama yaptıracağım. Set var mı? Bana bir set ayarlasak... Satın alabilir miyim? Nereden alabilirim?” STEM bu değil. STEM, Artvin Meydancık'taki çocuğa kodlama yaptırmak değil, oranın şartlarına göre çocuğun yaratıcı olması yani çocuk orada yaratıcı olsun. Biraz önce dedik ya, bu, bölgeler arası imkân farklılığını bir dikkate

almamız lazım. Biz, Ankara’da Çankaya’da ne yapıyorsak, en gözde okulda ne yapıyorsak Artvin’de de onu yapıyoruz, Diyarbakır’da da onu yapıyoruz, Ağrı’da da onu yapıyoruz, yapmaya çalışıyoruz. Ki yapamıyoruz, elimizde kalıyor; bu çok ciddi bir problem.

Ben teşekkür ediyorum.

Eğer sorularınız varsa memnuniyetle yanıtlayabiliriz.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz.

Sayın vekillerim, soru sormak isteyen...

DR. ÖZLEM AKMAN – İzinizle bir yeri tamamlamak istiyorum.

Elektromanyetik fizikçiyim, TÜBİTAK BİLGEM’de çalışıyorum. Bir dönem 7-14 yaş arası STEM eğitimleri konusunda da çalışmalarım oldu. Üsküdar Bilim Merkezinin deney “set up”larının kurulumunda, kurgulanmasında emeğim oldu, bir yıl kadar destek verdim. Bu STEM eğitimi ciddi bir şekilde akademik bazda araştırdığımı düşünüyorum, bayağı makale taradım. O yüzden en büyük avantajı ve fırsatı aslında takım ruhunu aşılması, o konuya hiç değinmediniz. O da niye? Biz üreten bir Türkiye olmak istiyoruz değil mi? Bunun için de proje üretmeniz gerekiyor ama multidisipliner düşünmezsek -ki bu STEM eğitimi onu kapsıyor- projeye dökemiyoruz. Yani nasıl diyeyim? Tek yönlü mühendisler, mesela, bir bilgisayar mühendisliği okuduğu takdirde nanoteknolojiyi kurgulayamıyor, bir fiziği, hava basıncını vesaire onun içine gömemiyor yani proje üretemiyoruz. Proje üretebileniz için “disiplinler arası” dedi, evet, multidisipliner düşünceyi aşıyor fırsat olarak ama aynı zamanda takım ruhunu aşmış oluyor STEM eğitimi. Yani ben projemi üretiyorum çünkü fonksiyonel düşünebiliyorum artık, her alandan bir fikrim var, bir proje fikrim var. Takımları oluşturuyorum, fizikçisi, elektronikçisi, mühendisi, hepsini bir çatı altında yani bir kurguda birleştirebiliyorum. STEM’in en büyük avantajı bu aslında, ona hiç değinmediniz.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - “Toplumun McDonalds’laşması mıydı Hocam? Şimdi buna şöyle bir eleştiri var: Siz diyorsunuz ya “Fizik, kimya, biyoloji, hepsini topladım ve ortak bir şey çıkardım.”

DR. ÖZLEM AKMAN – O takım çalışması ruhunu oluşturuyor.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Takım çalışması müthiş, ben onu unuttuğum için teşekkür ediyorum katkınız için.

DR. ÖZLEM AKMAN – Ama projeyi üretebilmek için önce bir multidisipliner düşünme yeteneği kazanmamız lazım. Bu STEM eğitiminin temelinde de zaten 7-14 yaş arasında kurgulanmasının amacı bu. Temelden nasıl düşüneceği açısından çocuğa bir ufuk açıyor. Artık o disiplini kazandığı takdirde -ki yurt dışında kesinlikle bu şekilde ilerliyor, temelden veriliyor bu eğitimler- daha sonrasında branşlaşma olayı başlıyor ama proje, kurgu başlıyor.

Şimdi, bizim üretemememizin sebebi şu: Proje çıkaramıyoruz Türkiye olarak. Gidip bir bilgisayar mühendisi tek başına yazılımcı bile olmuyor, gidiyor bankada çalışıyor, projelere giremiyor. Mesela, ben bunu nasıl kendimde şey yaptım? Kendimden örnek vermek istemiyordum ama şöyle diyeyim: Bilgisayar programlamayı bitirdim 1’incilikle, imam-hatipliyim diye puanlar kırıldı vesaire, 1999 mezunuyum. Sonra, fiziği 1’incilikle üç yılda bitirdim, nanoteknoloji çalıştım masterda, sonra elektromanyetiğe kaydım, RF ve mikrodalga çalışmaya başladım. Yani hepsini multidisipliner yaptığınız için -hiç kimsenin düşünmediği, radar, görünmezlik vesaire- kurgulayabiliyorsunuz, proje yazabiliyorsunuz. Demek istediğimi anlatabiliyor muyum? Bunu yakalayabilmek her yiğidin harcı olmuyor, o noktada önemli oluyor. Ha, uzmanlık alanım fizik oldu, elektromanyetik oldu ama o şeyi

yakalamak önemli ve bizim bunu temelden vermemiz gerekiyor. Birçok çalışma var, şimdi isimleri aklıma gelmiyor çünkü ara verdim, şu an TÜBİTAK'tayım. Bu makalelerde direkt temelden verilmesi gerektiğine dair vurgular var ki birçok ülkede de öyle yapılıyor.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Mesela, burada şu an gösterdiğimiz disiplinler arası düşünme. İşte, eğitim fakültesinden öğrencinin matematikten ders alması, fen fakültesinden ders alması, fizikten, kimyadan, biyolojiden ders alması, nanoteknolojiyle alakalı dersler alması burada zaten önemli, onları söyledim.

DR. ÖZLEM AKMAN – Ama siz “Üniversite bazında başlanmalı.” dediniz.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Bu, eğitim fakültesi, öğretmenlerin yetiştirilmesi için onu söyledim. Onun öncesinde, okul öncesinden yükseköğretime kadar uygulanabilir sistem olduğu için zaten uygulanmalı, onu söyledim.

DR. ÖZLEM AKMAN – Takım ruhu çok önemli, yoksa zaten proje çıkmaz.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Tabii, kesinlikle önemli ama takım ruhunu yaparken de orada risk şu: Bireyin tek bir alanda uzmanlaşıp diğer alanları görmezden gelmesini engellemek gerekir, orada risk bu. Siz, mühendislik okuduğunuz için veyahut da mühendislik talebesi olduğunuz için orada belki tüm alanları görmüşsünüzdür ama okul öncesinde bir çocuğa bunu yaptırdığınız zaman tek alanda uzmanlaşıp diğer alanları görmemesi gibi bir risk var. Onu da buraya not düşünüyoruz tabii, ama önemli bir şey.

DR. ÖZLEM AKMAN – STEM eğitiminin o noktasını bence biraz kaçırıyorsunuz çünkü 5 alanı da kapsıyor. Aslında temelde, her bir alandan az da olsa bir şeyler verip bir ufuk oluşturmak 7-14 yaş arasında, hani anlatabiliyor muyum, bakış açısı kazandırmak. Sonrasında üniversitede uzmanlık seviyesine geldiğinde diyor ki: Ya, ben nanoteknoloji biliyordum, bunu burada uyarlayabilirim ya da işte, yazılımı yediriyor, belki ön becerileri, yetenekleri de var, hani fizik bakış açısıyla bakıyor, proje kurguları başlıyor. Bizim üreten Türkiye olamamamızın sebebinin altında yatan bu, Çocuk yaşta verilmesi lazım bu eğitimlerin. Bu benim naçizane görüşüm ve bunu da şu an aslında STK'lerden biriyle TÜBİTAK iş birliği hâlinde yürütüyor. O güzel bir şey, onların temelinde de bir müddet çalıştım. 7-14 çok önemli bir yaş, kaçırılmaması gerektiğini ben düşünüyorum şahsen.

Sizin sunumunuz da tamamen çok güzel ama eksik kaldığını düşünüyorum, o takım ruhu noktasının özellikle.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kaynarca, sizin bir sözünüz vardı.

Buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Öncelikle bilgiler için teşekkür ederim.

Özellikle “Eğitimcilerin Eğitimi” başlığını inanılmaz çok önemsiyorum ben de bir öğretmen çocuğu olarak. 1 milyona dayanmış bir eğitimcinin olduğu yerde çok daha iyi sonuçlar çıkacaktır, o başlık çok önemli. Onu bir kenara bırakarak, 3-4 yer dışında, okul dışında tam anlamıyla STEM uygulanmıyor dedik ya, mesela onunla ilgili “real” bir çalışma var mı, yoksa hani bunu neye dayandırarak söyledik? Eğitimci farkı mı, öğretim sistemi farkı mı, materyallerle ilgili mi yani neyi kıstas alarak böyle bir değerlendirme yaptık? Çünkü bir önceki tespitlerde MEB'in açıklamaları vardı, özel birkaç çalışmalardan da sunumlar almıştık, iyi örnekler de vardı sanki. SETA'nın öyle bir raporu var mı?

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - SETA'nın konum itibarıyla politika yapıcı kurumlara destek vermesi gibi bir pozisyonu var. STEM eğitimiyle alakalı bir şeyi yok, işte çocuklara STEM atölyesi kuralım, kurmayalım, öyle bir şey...

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Hayır, hayır bir genelleme yaptınız ya, sadece 2-3 nokta bunu tam uyguluyor, diğerleri tam bu değil diye. Bu nasıl bir çalışmanın yorumu?

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Onu ben kendim söyledim. Kendim şahsen gittiğimde 2-3 yer dedim. O 2-3 yerde kendi şahsi gözlemimi soracak olursanız da şöyle: Öğrencilerini çok iyi tanıyor, velisini çok iyi tanıyor, imkânlarını çok iyi biliyor ve ne kazandıracığını çok iyi biliyor, onun için çok iyi uyguluyor.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Hedef olarak.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Tabii. Millî Eğitim Bakanlığı güzel çalışmalar yapıyor. Ben dedim: Sayın vekilimizin geçmiş basın toplantılarını falan dinledim, deney atölyeleri, tasarım, beceri atölyeleri çok önemli faaliyetler ama buradan diyorum ya öğrenciyi tanımak... Eğer Millî Eğitim Bakanlığı tasarım, beceri atölyesini kurarken her okul kendi öğrencisini tanıyorsa ve buna uygun bir tasarım beceri atölyesi kuruyorsa bunu iyi yapıyor demektir; benim eksik gördüğüm nokta burası. Yani Türkiye’de öğrencisini, velisini tanımak için bir anket yapan, beklentisi nedir, nereye gidiyor, bunların maddi durumu nedir, işte biz bunlara ne aldırabiliriz, ne verebiliriz gibi bir çalışma görmediğim için ben bunu söyledim.

BAŞKAN – Sayın Taşçier, buyurun.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Teşekkür ederim.

Öncelikle teşekkür ederim yaptığınız sunum için.

Ben biraz da tutanaklara geçmesi için aslında bir şeyi söyleme ihtiyacı hissediyorum. İlk başta bu Komisyon kurulduğunda ben çok önemsedim. Evet, özellikle başta kız çocuklarının bilim ve teknolojiye teşvik edilmesi, Türkiye olarak toplumsal cinsiyet eşitliği noktasında 140 ülkeden 131’inci sırada olduğumuz böyle bir ortamda son derece önemli, son derece kıymetli. Ama bir işlemi yaparken altını doldurmak lazım –az önce siz de ifade ettiniz- sadece bunun yapılması altını doldurmadığınız sürece çok anlamlı gelmiyor.

Şimdi, ben sizi tenzih ediyorum, çok teşekkür ederim sunumunuz için ama sizin SETA olarak içinde bulunduğunuz kuruluş, geçtiğimiz günlerde gazetecilerin kadınlarla ilgili, kadın cinayetleri, kadın istismarları, nafakayla ilgili söylemlerinin bir suç unsuruymuş gibi fişlendiği bir rapor hazırladı. Şimdi, bu raporu hazırlayan bir kuruluşun, bugün kız çocuklarını bilim ve teknolojiye teşvik noktasında söylemlerinin ben samimi olmadığını düşünüyorum. Tekrar söylüyorum, sizi tenzih ediyorum, bu genel bir açıklama.

Bir diğeri, sunumunuzda şunu söylediniz, dediniz ki: “Biz her bireyin düşünce özgürlüğüne saygılı bir eğitim sistemi düşünüyoruz.” Bizim de zaten asıl komisyonumuz Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, bugün gündemde kadın üniversitesi var. Mesela siz STEM’in üniversiteler bünyesinde kurulması derken örneğin kadın üniversitesini mi önceleyeceksiniz, yoksa fırsat eşitliği noktasında kadın ve erkeğin harem selamık olmadığı, bilimsel, özgür eğitim alabileceği karma eğitim sisteminin olduğu bir üniversitede mi STEM’in olması noktasında destekleyeceksiniz? Bu konuda fikrinizi merak ettim.

Çok teşekkür ederim.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Ben teşekkür ederim katkınız için.

Şimdi, bu raporla alakalı bir atfı verip “Şu an samimi olmadığını düşünüyorum.” dediniz. Ben de bunun ön yargılı bir fikir olduğunu düşünüyorum. Şimdi, rapor eleştirilere açıktır, eleştirel yapılmıştır, biz kurum içinde de bunun eleştirisini yapmışızdır ama burada işte, bir gazetecilerle alakalı raporla kalkıp bugün STEM’le alakalı düşünceleriniz samimi mi demek haksızlıktır diye düşünüyorum. Benim yaklaşık üç dört yıldır bu STEM uğraş alanım, tabii SETA’yı temsilen buradayım, bunun için bu soruya, bu söyleminize cevap vermek durumundayım. Tenzih ettiniz teşekkür ediyorum ama yani bizim çalışmamızın samimiyeti ortada, başka bir çalışmayla bunu birleştirip, siz samimi misiniz demek haksızlıktır diye düşünüyorum, hak verirsiniz diye de düşünüyorum.

Diğer soruya cevap vereyim isterseniz, bu kadın üniversiteleri Türkiye’de politika yapımcıların, Sayın Cumhurbaşkanımızın Japonya’da gözlemlediği bir önerisi. YÖK bununla alakalı çalışır çalışmaz, politika yapımcılar bununla alakalı çalışır çalışmaz bu bizim şu anda gündemimizde değil. Çünkü biz mevcut, somutlaşmış bir politikaya fikir veriyoruz kurum olarak, kamuoyunun bildiği noktada fikir veriyoruz. Yani kamuoyunun bilmediği ve bizim bildiğimiz bir proje değil bu, kamuoyunun bildiği bir proje. Benim STEM çalışmalarım üç, dört yıldır devam ediyor, farklı ekiplerle de Hacettepe’de de çalıştım. Üç, dört yıldır Türkiye’de kadın üniversiteleri yok. Biz kadın üniversitesi olmayan yerlerde STEM çalışmasını, üniversitelerde STEM laboratuvarlarının önerisini getiriyoruz zaten. Şimdi, kadın üniversitesi kurulursa, politika yapımcı kurum kadın üniversitesi kurulacak derse, biz oraya da deriz ki: Kadın üniversitelerinde şöyle bir STEM laboratuvarı kurulabilir ama biz o konumda maalesef değiliz. Ama ben diyorum, samimiyetimizi sorguladınız, üç, dört yıldır biz çalışıyoruz ve üç, dört yıldır kadın üniversiteleri yok Türkiye’de. Sunumda da gördünüz, biz diyoruz ki: Tüm üniversitelerde STEM merkezi kurulsun.

Teşekkür ediyorum.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Rica ederim, ben teşekkür ederim.

Tabii önemliydi bu açıklamalarınızın tutanağa geçmesi.

Şundan dolayı samimi olmadığını düşündüğümü ifade etmek istiyorum: Bir konuya bakarken bütüncül olarak yaklaşmak zorundasınız yani şu kâğıda bir taraftan beyaz deyip, öbür taraftan hayır siyah dersiniz, kendinizle çelişkiye düşerseniz, orada bir samimiyet sorgulaması doğal olarak yapılır.

Şimdi, burada özellikle kadın konusundaki paylaşımların bir suç unsuruymuş gibi fişlenmesinden dolayı bu samimiyet sorgulamasını yaptım çünkü bizim bu Komisyonun kurulmasındaki asıl amacımız, başta kız çocukları olmak üzere, bilim ve teknolojiyi teşvik etmek. Yine ben samimiyet konusunda da söylediğim arkasındayım.

Teşekkür ederim.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI
MUSTAFA ALTUNEL - Saygılar, sağ olun, teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Sayın Gülüm, buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Biz bunları burada konuşurken Mardin Midyat’ta ataması yapılmadığı için intihar eden Güler Adam’nın öncelikle burada ailesine başsağlığı dilemek istiyorum. Bu intihar kişisel bir intihar meselesi değil. Biz ne kadar eğitimi konuşursak konuşalım, sonuçta eğer insanlar iş bulamıyorsa, işsizler ordusuna katılıyorsa... İşte bir kadın arkadaşımız aramızdan ayrıldı. Bu meseleyi çözemiyorsak, iş bulma sorununu çözemiyorsak, bu kadar yıl eğitime rağmen sonuçta işsiz kalıp intihara sürükleniyorsa öncelikle –ki bir kadın arkadaşımız olması bu açıdan önemli- bunu herhâlde oturup siyaseten düşünmemiz gerekiyor diye düşünüyorum. Yoksullara dair ya da işsizlere dair bir çözüm üretilmeyen bir ortamda, hani sermayeden yana alınan bir ortamda, elbette ki buna da çözüm üretilmiyor.

Aslında benzer bir konuya değinecektim, öncesinde arkadaşım değindi, şimdi, gerçekten ben de aynı soruyu sormak istiyorum, sadece muhataf olarak sizi demiyorum, kurumun yetkilileri kimse onlara sormak istiyorum: Çok güzel anlatıyorsunuz “eleştirel alternatif düşünce” diyorsunuz “sorgulamaya dayalı öğrenme” diyorsunuz “edilgen değil etken öğrenme” diyorsunuz, böyle güzel şeyler sayıyorsunuz ama acaba edilgen olmayan, sorgulayan, tartışan, eleştiren basını neden hedef alıyorsunuz?

Şimdi, siz “Bu bir ön yargı.” diyorsunuz ama raporunuzun başlığına bakın “Uluslararası Medya Kuruluşlarının Türkiye Uzanıları” Bir kere “uzantı” kelimesinin biz bizim ülkemizde nasıl algılandığını, dava dosyalarında nasıl tarif edildiğini, tırnak içerisinde terörist kavramıyla özdeşleştirildiğini çok iyi biliyoruz, bunu siz de biliyorsunuz. İçeride, HDP’ye yakın, şuraya yakın, iktidara muhalif gibi cümlelerin kullanılması sizin açınızdan bir hedef gösterme olmuyor mu? Sizin açınızdan sorgulayanların aslında hedef gösterilmesi olmuyor mu? Nasıl bir düşünce kuruluşu, basını, basın-yayın organlarını “Nerede çalıştı, nereye gitti, şimdi nerede?” gibi şemalarla açıklayıp bunlar üzerinden hedef gösterebilir, özellikle de iktidara muhalif olmayı?

BAŞKAN – Konumuzun dışına çıkmayalım lütfen. Konumuz STEM, toplantı alanında konuşmayı bekleyen ve dışarıdan gelen misafirlerimiz var.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Ben konuşacağım, lütfen, oradan bağlayacağım.

BAŞKAN – Kısaca bağlayalım lütfen.

Konumuz bununla alakalı değil, STEM’le ilgili soruları soralım lütfen.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Bununla alakalı, şöyle demek istiyorum: Kendi söylediklerini gençliğe ya da öğrenime ya da işte çocuklara önerdiği şeyi kendi uygulamayan bir düşünce kuruluşu herhâlde buraya da önermemeli diye düşünüyorum; o yüzden de burayla ilgili. Yani siz, bu tarzda eleştirel düşünen bir basını hedef gösteriyorsanız, gençliğe de eleştirel bir yaklaşım getiremezsiniz.

BAŞKAN – O farklı bir konu, bu farklı bir konu.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Diğer bir konu, düşünceniz bağlayıcı, siz eleştirel düşünceyi kabul etmiyorsanız burada da eleştirel bir sistemi uygulama şansınız yoktur.

Sözümü kesmeyin, herkes istediği gibi konuşuyor, ben de bu konuda konuşmak istiyorum.

Arkadaşıma katılıyorum, ben şöyle düşünüyorum: Gerçekten her konuda böyle düşünüyorsanız burada da böyle düşünürsünüz, yoksa orada öyle düşünüyorum, burada böyle düşünüyorum, olmaz.

Diğer bir anlatımınızda değindiğiniz bir şey aslında tam da bu tarifi yapamama hâlinizin gerekçesi. Diyorsunuz ki: Açık mavi olan bölgelerde Türkçe ve matematik dersinde başarısız. Niye adını koymaya çekiniyorsunuz? Nereden kaygı duyuyorsunuz? Bölge, Kürt bölgesi, Kürtçe eğitim yapılmıyor, ana dilde eğitim yapılmıyor, yoksulların yaşadığı bölge. Özellikle de ve uzun süre de OHAL’le yönetilmiş, gerilim altında yaşamak zorunda bırakılan bir bölgeden bahsediyoruz değil mi? Bunun adını açıkça koymak gerekir, neden geri olduğunu. Hani “Bir ayrımcılık yapmak istemiyorum, yanlış anlaşılmasın.” dediniz ama aslında adını koymamanın kendisi de bir ayrımcılıktır. O nedenle tarifleme yaparken de bence doğru tarifleme yapın.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Teşekkür ederim.

Bir şey sormak istiyorum, karşılıklı olsun istemiyorum ama. Mesela örneklerimin arasında Artvin vardı, Artvin’de Kürt nüfusunu biliyor musunuz?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Biliyorum, biliyorum, bölgeyi biliyorum, yoksulluk da dedim aynı zamanda, sıralarsanız başka etkenler de dedim.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Şimdi, OHAL dediniz, tamam mı? Şimdi, ben Artvinliyim dedim, ben öz eleştiri yapıyorum dedim. 25 tane slayt var, 2 tanesi teşekkür ve açılış. Ben hiçbir sunumda detaya girmedim, arkadaşımın dediği şeyin farkında değil de değilim yani ama sunumun süresinden kaynaklı detaya girmedim, detaya gireceksek bunların tamamını konuşuruz. Biz bu raporu yayınladık. Bizim bu konuda da bir çekincemiz yok, raporlarımız da ortadadır yani neden geri kaldığıyla alakalı da çok raporumuz vardır.

Diğer rapor konusunda, siz diyorsunuz... Ben biraz önce sayın vekilime söyledim, size de söylüyorum, biraz haksızlık olduğunu düşünüyorum. SETA'nın bu zamana kadar yayınladığı rapor sayısını biliyor musunuz?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Gördüm.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Kaç?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Sayıyı bilmiyorum, gördüm, baktım, sitenize de baktım, ne olduğunuza da baktım.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Tamam. Kaç tanesine eleştirelirsiniz?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Dikkat ederseniz genelde iktidara yakın bir yerde duruyorsunuz ve oradan cümleler kuruyorsunuz. Bir düşünce kuruluşu sadece iktidar yanlısı şeylerle uğraşmaz.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Tamam, işte, yok, soruyorum yani kaç tanesine eleştirelirsiniz?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Hepsine tek tek bakmadım, siz raporla ilişki kısmını anlatırsanız, ben orayı sordum, cevap verin.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Raporla ilişki kısmını anlattım zaten.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Rapor eleştirel bir rapor değil.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Hangisi?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – İşte uzantıları dediğiniz rapordan bahsediyorum.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Şimdi, ben biraz önce zaten onun cevabını verdim. Siz kalkıp raporla bizim buradaki samimiyetimizi sorguluyorsanız burada ciddi sıkıntı var. Eğer konu başkaysa, konu raporsa...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Rapordan bahsediyorum.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - ...rapor oturumu yapalım, raporla alakalı çalışalım gelelim.

BAŞKAN – Onu ayrı bir oturumda değerlendirelim.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Ayrı bir oturumda değerlendirilmesi gereken konuşmayı, konuyu burada...

BAŞKAN - Şimdi konumuz SETA'nın değerlendirilmesi değil yani.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Sayın Vekilim, bir de şunu söyleyeceğim: Şimdi, bizim SETA olarak... (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Burada eleştiriyor olmamız bizim doğal hakkımıza engel değil.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Estağfurullah.

İFFET POLAT (İstanbul) – Ön yargılsınız. Bağlamından kopartıyorsunuz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Bağlamından kopmuyor.

İFFET POLAT (İstanbul) – Konuşuyorsunuz zaten, engel olan da yok, o nereden çıktı?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Tam bağlamında. Yani yarın öbür gün, kadına bakış açısı problemleri bir kuruluşun bugün gelip de kız çocuklarının teşviki noktasında bunu getiriyor olması...

BAŞKAN – Arkadaşlar, söz almadan konuşmayalım, sırayla gidelim; konuşmak isteyen arkadaşlar var, sırayla gidelim, lütfen.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Sayın Vekilim, bakın, ben şunu söyleyeceğim: SETA'nın rapor, analiz 532 tane yayını var bu zamana kadar yayınlamış olduğu. Bir tanesinden kalkıp diyorsunuz ki: "Kadınlara ön yargılı bir kurum." Ya bu haksızlıktır. Şimdi, 531 tanesinde takdir ettiniz mi gelip burada eleştiri...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Şimdi bakın, SETA'nın diğer yorumları, diğer raporunu kastetmiyorum ben, ben burada KEFEK üyesi olarak kadın bakış açısı üzerinden yorum yaparım. Şüphesiz raporunuzda belki eleştireceğim –belki değil- başka konular da var ama ben o konulara girmiyorum.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Tamam.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Benim için burada olan bakış açısı kadın bakış açısıdır. Eğer başka bir yerde kadına farklı bakıp burada da gelip bunun sunumunu kız çocuklarının teşviki noktasında yaparsanız bence bu bir çelişkidir ve bu komisyonda sunum yapıyor olmanız da samimiyet göstergesi noktasında bence önemli bir bakış.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Zaten ben size cevabını verdim, kapattık, hoşlukla kapattık.

Şimdi şunu söylemek istiyorum...

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMACISI ERCENK HAMARAT – Samimiyet mi ölçeceğiz?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Elbette ki, elbette ki. Şimdi bakın, samimiyet ölçeceğiz tabii ki.

İFFET POLAT (İstanbul) – Yıllarca kız çocuklarının okumasına engel olan bir partisiniz yani yıllarca başörtüsü...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Başörtüsü sorununu kim çözdü hanımefendi?

BAŞKAN – AK PARTİ...

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – AK PARTİ...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Başörtüsü sorununu Cumhuriyet Halk Partisi çözdü.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Sayın Vekilim, bakın...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Tartışmam bu değil, hiç komik bir şey de söylediğimi düşünmüyorum ama daha komik bir şeyler istiyorsanız eğer kadın üniversitesi noktasında bence hep birlikte, topyekûn mücadele etmemiz lazım. (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Tamam Sayın Vekilim, kayıtlara geçti.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Kadınlar için böyle bir imkân sağlıyor, bence güzel.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Bir saniye, müsaade eder misiniz? (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar) Söz alıp konuşursunuz, şu anda ben konuşuyorum. Özgürlükten bahsediyorsunuz, benim ifadem...

İFFET POLAT (İstanbul) – Yani burada saatlerce...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ne demek, saatlerce de tartışacağız, ne demek, gece ikilere kadar, üçlere kadar keyfi uygulamalarla Meclis çalıştırması yaptırıyorsunuz, bizlerin de işleri var.

BAŞKAN – Şimdi Gamze Hanım, biz size söz vermedik, siz arada açıklama...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hayır Başkanım, ama bakın...

BAŞKAN – Ama şimdi diğer arkadaşlara da bir söz verelim, sırayla gidelim. Ben söz vermeyim demiyorum, sırayla gidelim diyorum. Şimdi tamamen siz alıyorsunuz, konuşuyorsunuz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Şimdi bakın, ben şunu ifade etmek istiyorum: Bakın ben bir eleştiri getirdim, katılırsınız ya da katılmazsınız.

BAŞKAN – Getirebilirsiniz, biz ona karışmıyoruz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Müsaade edin, bitireyim cümlemi.

Katılırsınız ya da katılmazsınız, söz alırsınız, kendi antitezini söylersiniz, bana katılmaz zorunda değilsiniz. Türkiye’nin özgür bir ülke olmasını temenni ediyoruz. Onun için burada elbette ki tartışacağız ama bunu “Konusu bura değil.” nerede tartışacağım, nerede eleştireceğim ben, nerede eleştireceğim? Basın kapalı...

İFFET POLAT (İstanbul) – Niye, basın açık.

BAŞKAN – Niye kapansın ki?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Nerede eleştireceğim ben, elbette ki bir milletvekili olarak burada eleştireceğim ama sizin eleştiriye eğer tahammülünüz yoksa evet, bu komisyonun samimiyet problemi vardır.

BAŞKAN – Kimsenin konuşması, değerlendirme konusunda bir yorum yok burada, herkes konuşmasını, fikrini söyleyebilir ama sırayla gitmek konusunda biraz hassas davranabiliriz.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Başkanım, izin verir misiniz?

BAŞKAN – Sayın Kaynarca, buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Hem KEFEK üyesi hem de bu komisyonun, alt komisyonunun bir üyesi olarak söylüyorum: Kadın üniversitesi konusunda kıymetli mevkidaşımın kanaatlerine katılmıyorum. Bilinçaltı ve ön yargı olduğuna inanıyorum. 512 raporu olan ve her birinde de çok değerli fikirlerin olduğu bir yapıya, bir kurulaşa yönelik bir ön yargılı saldırıya da kesinlikle kınıyorum. Biz şu anda bilim için, teknoloji için, kız çocuklarının bundan sonraki özellikle mühendislik alanlarıyla ilgili gelinebilecek noktadaki öyle üniversiteler, öyle ülkeler var ki devlet başkanı düzeyinde STEM uygulamaları ne aşamada, bunu denetliyor.

Kadın üniversitesine gelince, Amerika 1800’lü yılların sonunda başlamış, 1900’lü yıllarda devam etmiş, şu an başarıyla uyguluyor, Japonya başarıyla uyguluyor. Bu tamamen tercihtir, tamamen üniversite... Direkt bilinçaltında “haremlik-selamlık” Önce şu kodlarınızı bir değiştirin, önce şu ana muhalefet olarak kafanızdaki bilinçaltını, kodlarınızı bir değiştirin. Kadınlar başka bir yerde, kadınlar başörtüsüyle, inancıyla, değerleriyle bu ülkede üretmek istiyor, kalite istiyor, marka olmak istiyor. Üretmek için de STEM alanlarındaki bu üniversitelerdeki başarı noktasını, bunu konuşmamız lazım. Ön yargıları, bilinçaltını bir kenara bırakınız lütfen. Amerika, Japonya yapıyorsa Türkiye de yapar. Kadın iyi yerlerde olur, kadınıımız Allah’ın izniyle her türlü, evinde de ailesinde de üniversitesinde de;

yeter ki önünü açın, yeter ki artık ön yargıları bir kenara bırakın. Bakın, hanımefendi ne kadar güzel, mühendislik alanlarıyla harikulade noktada ama sorun bakın, ne zamandan bu yana aktif yapabilmiş. Adalet ve Kalkınma Partisi görev yaptığı, iktidar olduğu tüm hükümet dönemlerinde kadınıımız adına, Anayasa başta olmak üzere tüm kanunlarda, özellikle TCK'sından Medeni Kanunu'na kadar neye nasıl baktığını... İşte konu bu Gamze Hanımcığım, konu tam bu. Anayasa'ya da pozitif ayrımcılığı da koyduk. Lütfen konunun dışına çıkmayalım Sayın Başkanım. Konumuz teknoloji, konumuz bilim, konumuz ayrımcılık yapmadan, kadın-erkek demeden biz bunu nasıl yaparız. Amerika'da başkan düzeyinde, devlet başkanı düzeyinde STEM'e üniversitelerde ne kadar yönlendirme yapılıyor, bugün bunun ölçümü yapılıyor. Yani mühendislik alanları bu başlıklarla ilgili. Devlet kontrol ediyor. En başarılı beyinler, ilk bin, ilk iki bin, üç bin, bu öğrenciler, bu genç beyinler nereye yönlendiriliyor. Devletin başı düzeyinde gerekli çalışmalar yapılıyor ki devlet eğitimde en iyi beyinleri üretime yöneltsin. Sadece üretmesin, kaliteyi bulsun, markalaşsın, ülkeyi belli bir noktaya getirsin. Artık ne olur bunları bir kenara bırakalım, verime bakalım. Biz SETA gibi çok değerli bir kuruluştan bu komisyonda rapora dercedecek ne alabiliriz buna bakalım diyorum.

Sürçülisan ettiysem de af diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Biz SETA'ya teşekkür edelim çünkü Women in Technology, bizim dışarıdan gelen bir ekibimiz var.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI
MUSTAFA ALTUNEL - Sayın Vekilim, son olarak bir şey söyleyebilir miyiz?

BAŞKAN – Bir cümle alalım ama lütfen konuyu uzatmayalım çünkü süreyi aşıyoruz, Meclis çalışmaları devam ediyor, bir cümle alalım sadece.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI
MUSTAFA ALTUNEL - Bizim sistemle ilgili de bir raporumuz var.

BAŞKAN – Tamam, onu alalım, biz kayıtlara onu da ekleyelim, evet.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI
MUSTAFA ALTUNEL - Yok, yok yani şunu söylüyorum: Rapora dikkat eden sayın vekillerin STEM raporunu da okumasını ben dilerdim, umarım okumuşlardır, bilmiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Tekrar onu alalım, sayfamıza ekleyelim, onun kayıtlarını da tüm vekillerimize ulaştıralım.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI
MUSTAFA ALTUNEL - Ben teşekkür ediyorum dinlediğiniz için.

BAŞKAN – Biz çok teşekkür ediyoruz SETA ekibine çalışmalarından dolayı.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMACISI ERCENK
HAMARAT – Bir şey ekleyebilir miyim, bir dakika?

BAŞKAN – Bir cümle alalım.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMACISI ERCENK
HAMARAT – SETA bir yana, ben eğitim fakültesi öğretim üyesiyim, yaklaşık on beş yıldır sahadayım. Kız çocuklarını topluma kazandırmak için Balıkesir'in Dinkçiler Mahallesi var, Roman mahallesi.

BAŞKAN – Ama bir cümle dediniz, bitiş cümlesi, lütfen tamamlayın.

Buyurun.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMACISI ERCENK HAMARAT – Yok, yok, sadece şuna üzıldüm ben: On beş yıllık bir birikim, 14 ülke, Doğu Asya ülkeleri, bilmem... Ben sadece buraya işte bu birikimi paylaşmak için gelmişim, aslında sırf SETA de değil yani hayal kırıklığı oldu.

Teşekkür ederim.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Başkanım, rapora dair bir cümle sadece, aynı konuyla ilgili değil.

Az önceki, kız çocukları ve genel raporla ilgili, matematik alanları, Türkçe eğitimle ilgili Doğu Anadolu Bölgesi de var, Güneydoğu Anadolu Bölgesi de var, merkeze doğru, hani “Kürt bölgesi” diye mevkidaşımız ifade etti. Ben doğuluyum, ben Ardahanlıyım. Artvin’e yakın, Posof hemen Şavşat’a sınırdır. Orası Kürt bölgesi değil, orası Doğu Anadolu Bölgesi, orası Güneydoğu Anadolu Bölgesi. Ben Ahıska Türküyüm, Kürt değilim, benim bölgemde de ne yazık ki oran düşük. Yani kayıtlara geçmesi için söyledim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, Womenın teknoloji ekibinden Tuğba Fırat’a veriyorum.

Tuğba Hanım, güzel bir ekibiniz var, biz ekibi de tanımak istiyoruz.

İFFET POLAT (İstanbul) – Başkanım, bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun İffet Hanım.

İFFET POLAT (İstanbul) – Çok Değerli Başkanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz ve değerli misafirler; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Women in Technology grubuyla ilgili olarak sunuyu alacağız ama benim de bir gönül bağı var bu grupla. Çünkü ben milletvekili olmadan evvel yirmi beş sene özel sektörde, IT işi, bilişim işi yapan bir şirkette çeşitli kademelerde yöneticilik yaptım. Özellikle şirketlerin, kamunun kurumsal dönüşümünde dijitalleşmenin çok önemli olduğunu söylememiz gerekiyor. SETA’cı arkadaşların çok bahsettiği bu STEM’le kazanılması gereken düşünce tarzının aslında bizim ülkemizi dönüştüren kurumlarımız için de hayati olduğunu söylememiz gerekiyor. Bugün konuşacak arkadaşlar çok başarılı. Kendileri hem akademik kariyerleri itibarıyla hem bulundukları konumlar itibarıyla ağızlarında altın kaşıkla doğmamış, imtiyazlı sınıflardan gelmemiş, bilakis emekleriyle, eşit, adil şartlar sağlandığında Türk kadınının ne kadar başarılı olabildiğini gösteren çok değerli genç kadınlar. Ben onlara sizin huzurunuzda hem de Meclis kayıtlarımıza geçmesi hasebiyle teşekkür ediyorum.

Şimdi beraber dinleyeceğiz. Yalnız bir de eleştiri gelebilir “Women in Technology, niye böyle bir isim tercih ettiniz?” diye. Aslında bu bir anonim isim, Amerika’da, Avrupa’da kadınlar bunu kullanıyorlar. Biz de dedik ki: “Nasıl olsa dijital dünya tek bir dünya, biz de bu tabiri kullanalım, hem de irtibatla oluruz bu toplumla.” Onun için böyle bir isim kullandık.

Ben şimdiden misafirlerimize de hoş geldiniz diyorum. İnşallah güzel, faydalı bir sunu olur.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Fırat.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Merhaba.

Öncelikle ben başta Derya Hanım –siz- olmak üzere değerli komisyon üyelerine, bizi sizlerle tanıştıran İffet Hanıma çok teşekkür ediyorum bugün bizi burada misafir ettiğiniz için, kıymetli zamanınızı ayırıp.

Öncelikle ben biraz kendimden bahsetmek istiyorum. Lise öğrenimimi okul birincisi olarak tamamladım. Ardından İstanbul Teknik Üniversitesi Matematik Mühendisliği Bölümünü bitirdim. Yaklaşık altı yıldır Albaraka Katılım Bankası, Turkcell gibi şirketlerde bilgi teknolojileri departmanında

mühendis olarak görev aldım, şu anda Emlak Katılım Bankası bünyesinde proje yöneticisi olarak çalışıyorum bilgi teknolojileri departmanında yine. Öncelikle arkadaşım Banu'yu tanıyıp öyle sunuma devam etmek istiyoruz.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ HATİCE BANU ÖZBEK – Merhabalar. Biz bugün Tuğba'yla birlikte yapacağız sunumu. Ben de Koç Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünü onur bursuyla tamamladım. Sonra Londra'da London School of Economics'te yine burslu olarak uluslararası ilişkiler yüksek lisansımı yaptım. Türkiye döndükten sonra da İsveç Ticaret ve Yatırım Konseyi, Philip Morris Türkiye, Coca-Cola Türkiye'de kurumsal ilişkiler ve kurumsal ilişkiler departmanlarında hem uzman hem müdür seviyesinde çalıştım. Son bir yıldır da Yatırım Ajansının Stratejik İletişim Direktörü olarak görev yapıyorum. Bu projede de Tuğba'yla birlikte yer alıyorum.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Ben aslında sunuma başlamadan önce şunu da söylemek istiyorum. (*)Annem Kürt, babam Kürt. (**) Ve hayatım boyunca, eğitim hayatım boyunca –bunu gerçekten tamamen tüm siyasi algılardan uzak olarak söylüyorum- Kürt kökenli olduğum için hiçbir ayrıma uğramadım, eğitim hayatım boyunca. Özellikle AK PARTİ Hükümetinin başa gelmesiyle birlikte... Benim babaannem Türkçe konuşmayı bilmiyor, Kürtçe konuşuyor ve ben babaannemden öğrendim Kürtçeyi ve kardeşlerimin hepsi biliyor. Ben hayatım boyunca, öğrenimimi tamamlarken hiçbir zaman Kürt olduğum için bir ayrıma uğramadım. Ayrıca 2002 yılından, AK PARTİ Hükümetinin başa geldiğinden bugüne kadar da en fazla rahat olduğumuz dönem yaşadık. En fazla rahatça Kürtçe konuşabildiğimiz, Kürtçe bildiğimizi söyleyebildiğimiz dönemleri yaşadık ama ben tesettürlü olduğum için, lise dönemlerimden beri tesettürlü olduğum için -bu ülkenin bir vatandaşıyım, Kürt kökenli bir genciyim- birçok ayrımcılığa uğradım ve benim kariyerim için Kürt kökenli olmam hiçbir zaman bir dezavantaj olmadı ama tesettürlü olmam hem öğrenim hayatımda, okul birincisi olduğumda başörtümden dolayı diplomamı almamdan tutun da, insanların önüne salonda kapalı çıkmamdan tutun da iş başvurularına başvururken şu an ismini vermek istemediğim, kurumsal, Türkiye'nin önde gelen şirketlerin İK direktörleri karşıma çıkıp “Biz tesettürlü birini buraya almak istemiyoruz, bizim çalışanlarımız böyle birini gördüğü zaman ya da dışarıdan gelen müşterilerimiz böyle birini gördüğü zaman yanlış anlarlar deyip konferans salonunda suratıma söylendiği dönemleri biliyorum. O yüzden ben gerçekten bugün burada olmaktan onur ve gurur duyuyorum. Arkadaşlarım adına da hepinize de gerçekten teşekkür ediyorum bizi burada ağırladığınız için, umarım sunumumuzu da beğenirsiniz. Gerçekten biz buraya gönülden geldik, gönüllü bir grubuz.

Tekrar teşekkür ediyorum ve sunumumuza başlamak istiyorum.

Women in Technology Grubu 2018 yılında İstanbul Milletvekilimiz İffet Polat öncülüğünde bir araya geldi. Aslında biz “Birlikten güç doğar.” ilkesiyle ilerleyen bir grubuz. Şunu fark ettik: Şimdi bilgi teknolojileri departmanı genellikle erkek ağırlıklı bir departman, bir bölüm ve bayanların arasında iletişimde bir kopukluk olduğunu düşünüyoruz ve birbirimizle bir bağımızın olması gerektiğine inanıyoruz. Bu yüzden de İffet Hanım'la birlikte bahsettiği gibi aslında ben siyasi kariyerinden önce iffet Hanım'ı üniversite sıralarında tanıdım ve ben şuna çok inanıyorum: Bilişim sektöründe bir bayanı görmek ve o bayanın belli kademelere gelmiş olduğunu görmek bir kız çocuğu olarak öğrenci olan Tuğba'ya çok büyük bir yol haritası çizmişti ve ben hep ilerlerken kariyerimde İffet Abla gibi -o kadar samimiyiz ki ona “İffet Abla” diye hitap edebiliyoruz, istediğimiz zaman ulaşabiliyoruz- idollerin olması gerektiğine inanarak bu yola çıktık aslında. Yine bir gün böyle sohbet ortamımızda görüşürken, konuşurken İffet Hanım'la neden biz böyle bir grup kurmuyoruz, biz teknoloji alanında gerçekten çok fazlayız, sayımız çok fazla -şimdi birazdan sunumun sonunda ekipteki arkadaşlarımızı da tek tek tanıtacağız sizlere- gerçekten çok iyi okullardan mezunuz, çok iyi eğitimler aldık ve bir arada değiliz

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

(**) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

ve fark edilmiyoruz, aslında bu yaptıklarımızın artık ortaya çıkmasını ve gösterilmesini istiyoruz. Ve tamamen bir vakıf değil, bir dernek değil, herhangi bir statümüz yok, kendi içimizde bir hiyerarşimiz yok, herkes eşit seviyede, bugün ben sunuyorum yarın başka bir komisyonda sunumuz varken Merve arkadaşım, işte Sena Arkadaşım gelip sunum yapacak, aramızda bir statü de yok. Şuna inanıyoruz: Ülkemizin milli teknoloji hamlesi son günlerde, son yıllarda çok ciddi seviyelerde gündeme gelen bir konu ve bu milli teknoloji hamlesinde kadınlarımızın aktifliğinin artırılması gerektiğine inanıyoruz, bu yüzden de bu grubun kuruluş amaçlarından biri de bu. Bir de hem SETA'dan arkadaşlarımız da anlatırken çok bahsettiler kız çocuklarının bilişim sektörüne özellikle kodlama kafasını, kodlama algısını öğrenmeleri erken yaşlarda çok önemli. Biz de bireysel olarak bu grupta bunu sağlamak için bir araya geldik.

Arkadaşım ile devam edelim.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ HATİCE BANU ÖZBEK – Tabii biz 2018 yılında kurulduk ama aslında 2018 yılı ağustos ayında kurulmuştuk, dolayısıyla henüz daha bir yaşımızı daha doldurmadan buradayız.

Aslında üç temel amaçla yola çıktık biz. Birincisi: STEM alanlarında çalışan kadınlar zaten oran olarak çok azlar, iş hayatının pek çok alanında kadınlar için cam duvarlar, cam tavanlar var ama bu alanda daha çok var. Dolayısıyla biz bu alanlarda çalışan kadınları bir araya getirmek istedik ki hem birbirimizle tecrübe paylaşımı yapabilelim, birbirimizden öğreneelim, bizden yaşta daha küçük olan genç kadın profesyonel arkadaşlarımıza mentörlük yapabilelim, birinci amaç buydu yani bu alanlarda çalışan kadın profesyonelleri bir araya getirebileceğimiz bir platform kurmak. İkincisi aslında bilişim ve teknoloji alanında kadın erkek fırsat eşitliğini gözeterek sosyal sorumluluk projeleri yapabilmek. Çünkü bu alanda yapılan pek çok sosyal sorumluluk projesi sadece teknik amaçlar ve teknik eleman yetiştirme kaygısıyla yapılıyor ve buradaki kadın erkek dengesini gözetebilmek, kadınlar için daha da bu alanda kalın o cam tavanları kırabilmek göz ardı ediliyor. Biz kendimiz bunları yaşayan insanlar olarak bu alanda sosyal sorumluluk projeleri yapmayı da hedefledik. Zaten sunumun ilerleyen kısımlarında da bir örnek bahsedeceğiz size bu projelerden. Son olarak da aslında elimizden geldiğince kız çocuklarının bu alanlara yönlendirilmesine, bu alanlarda yetişmesine katkı sunmak.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT –Gönüllü bir grubuz. Aslında bu alanda gerçekten mütevazı olmak istemiyorum, bünyemizde 46 tane mühendis hanım var, toplamda 60 kişiyiz ve her geçen gün artıyoruz Ve gerçekten bünyemizdeki üyelerimiz Türkiye'nin en iyi üniversitelerinden mezun, bazıları İstanbul Teknik Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Koç Üniversitesi ve ciddi bir kaynak var elimizde, gerçekten liyakat sahibi, kendi alanlarında uzman mühendis kadınlardan oluşuyoruz. Genellikle daha çok teknoloji alanında doğrudan çalışan profesyoneller var ya da dolaylı olarak eğitim alanında Türkiye Teknoloji Takımı bünyesinde çalışan arkadaşlarımız var. Ama illaki grubumuzdaki herkes bir şekilde teknoloji ve bilişim alanında ülkemize katkı sağlamaya, dokunmaya çalışan insanlardan oluşuyoruz.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ HATİCE BANU ÖZBEK – Tabii şimdi bu tanışma toplantılarıyla başladık biz. Söylediğim gibi zaten bizim ilk amacımız da aslında bu alanlarda çalışan kadınların birbirleriyle iletişim hâlinde olabileceği bir platform oluşturmaktı. Bu tecrübe paylaşımını da çok önemsiyoruz çünkü şunu gördük: Bizim bünyemizdeki bu 60 kadının her biri aslında birbirinden çok farklı sektörlerde, çok farklı alanlarda çalışan insanlar bir yandan da yani teknolojinin ve STEM'in çok farklı alanlarında özel sektörde, kamuda, akademide çok farklı alanlarda faaliyet gösteren kişiler. Buna rağmen birbirimizle konuştuğumuz zaman şunu fark ettik: Biz kendi kurumlarımıza özgü olan bizlere karşı ayrımcılıkların aslında çok farklı şirketlerde, yapılarda da olduğunu gördük. Dolayısıyla biz böyle kendi küçük iş dünyamızda, iş ortamımızda zannediyoruz ki bazı kadınlara yönelik dezavantajlar sadece bize özel ama aslında öyle değil. Bu tecrübe paylaşımların da şöyle bir faydası oluyor: Hem

böyle bir sinerjik bir etki oluyor biz bir araya geldiğimiz zaman hem birbirimizi motive ediyoruz hem bizden daha az tecrübesi olan arkadaşlara yol gösterebiliyoruz ve bu sorunları nasıl aşabiliriz yani şu an elimizden ne geliyor belki ilerleyen yıllarda daha çok şey gelecek, aşama aşama bu engelleri nasıl azaltabiliriz, bunları konuşuyoruz.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT –Şimdi biz millî teknoloji hamlesi dedik, buraya katkı sağlamak istiyoruz dedik, kadınlar olarak bir araya geldik, bir şeyler yapmak istiyoruz dedik, gönüllü yola çıktık. Peki kodlamaya neden bu kadar önem veriyoruz? Aslında buna biraz değinmek istiyoruz. Neden bu kadar “kodlama kodlama” diyoruz, neden üzerine gidiyoruz, neden kız çocuklarımız özellikle bu alanda eğitilmeli diye düşünüyoruz? Kodlama ya da programlama bir bilgisayar sistemine ya da robotik bir devreye işlem yaptırmak için yazdığımız aslında bir komut dizisi. Kesinlikle şu anda mesela baktığımız zaman web sitelerinden tutun internet tarayıcılarına, ellerimizdeki telefondaki işletim sistemlerine, içerisindeki uygulamalara, kullandığımız evdeki akıllı cihazlardan araçlarımızdaki donanımlara, yazılımsal donanımlara hepsi kodlama temelli. Aslında hepinizin hayatında birebir dokunduğumuz alanlarda kodlamaya dokunuyoruz yani kodlama hayatımızın bir parçası. Şöyle bir şey söylemek istiyoruz: Biz kodlamanın çocuklar için çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Bir de -aranızda mutlaka erkek çocuğu olanlar vardır- erkek çocuklarında bilgisayara ve teknolojik aletlere eğilim daha fazla, kız çocuklarında bir nebze daha az. Mesela hediye alırken de çocuklara araba alırsınız, o tekerini söker, içine bakar, işte oynar, eder ama kız çocukları bebekle oynar, ilgi alanları daha farklıdır erkeklerden. Erkeklerin bu ilgi alanlarından dolayı bilişim sektöründe de daha ağırlıklılar çünkü bilgisayar sistemlerine daha aşinalar. Lise öğreniminden sonra üniversite tercihlerini yaparken de daha çok o teknik alanları seçiyorlar. İstiyoruz ki, aslında yapılan araştırmalarda şu fark edildi ki, aslında fen ve matematik alanlarında, kodlama alanlarında kız çocukları erkek çocuklarından daha fazla başarılı olabiliyor. Ve biz de bu algıyı ilerletebilmek için, aslında bu algıyı değiştirebilmek için, kız çocuklarını da bu alana çekebilmek için çalışmalar yapmak için yola çıktık. Bir kere, bu kodlama eğitimi çocuklarda neyi geliştiriyor bunu konuşmak gerekir. Bir kere yaratıcı düşünme özelliği katıyor, analitik düşünme özelliği katıyor, algoritmik düşünme özelliği katıyor. Bunları söylediğimiz zaman... Şimdi biz üniversitede okurken -SETA'dan beyefendi de bahsetti-hocamız bize sürekli teoremler anlatıyor, sayfalar dolusu biz teoremler ezberliyoruz, matematiğin böyle kalın kalın kitaplarını bitiriyoruz. O zaman gerçekten “Biz neden bu kadar öğreniyoruz, neden bize bunları öğretiyorlar?” diye hocalarımıza veryansın ediyoruz. Bir gün hocamız “Size analitik düşünme yeteneği katıyor.” dedi. “Ben bu teoremleri ezberliyorum, sınavda yazıyorum da analitik düşünme yeteneği ne demek?” diye düşünüyorum. Gerçekten bunu üniversite sırasındayken anlamıyorsanız, ne zamanki iş hayatına atıldığımız zaman sizden farklı bölümlerden mezun olmuş, sizden farklı eğitimler almış insanlarla bir araya geldiğinizde o analitik düşünme yeteneğinin ne demek olduğunu, farklılığın size kattığı değerlerin ne olduğunu çok daha iyi görebiliyorsunuz. Biz de diyoruz ki: 18 yaş bir çocuğun bilgisayarla ve teknolojiyle tanışması için çok geç bir yaş ve bu yüzden de kodlamayla, özellikle kız çocukları, böyle bir dünya olduğunu erken yaşta öğrenmeli. Bugün baktığımızda evrensel dil İngilizce olarak düşünülüyor ama ilerleyen dönemlerde, çok yakın bir zamanda artık İngilizce evrensel bir dil olmayacak, kodlama evrensel dil hâline dönüşecek. Şöyle ki: Artık profesyonellerin sadece kodunu bilmesi değil, bu iş alanında çalışan profesyonellerin dışında normal insanların da, halktan insanların da sosyal hayatlarında kodlama bilmesi beklenecek ve kodlama bilmeyen insanların iş bulamayacağı öngörülüyor. Zaten baktığımız zaman yapay zekâ, işte robotların hayatımıza girişi bunların hepsi belli iş alanlarını ortadan kaldıracak ve insanlara kaldırılan iş alanlarını doldurmak için bu alanları da öğretmen gerekecek. Bu yüzden de aslında sosyal hayat dışında savunma sanayimizde de kodlamayı çok büyük önemi var. Bugün insansız hava araçlarımız, silahlı insansız hava araçlarımız, uçaklarımız, tanklarımız bunlar bizim ülkemizin dünya arenasında söz sahibi olması için elimizi güçlendiren veriler ve bunların hepsine bugün ülkeler o platformlarda söz sahibi olabiliyorsa bu savunma sanayisindeki güçlerini

kullanarak yapıyor. Bugün bir Selçuk Bayraktar İHA üretimiyle, SİHA üretimiyle ülkemizi nereden nereye getirdiğini hepimiz biliyoruz ve hepimiz mahkûm olduğumuz İsrail ve ABD gibi ülkelerden nasıl şu an kendi üretimimize, yerli üretimimize geçtiğimizi kendisinden dinledik ve her mecrada da anlatılıyor. O yüzden kodlama önemli diyoruz ve arkadaşşıma sözü devrediyorum.

WOMEN İN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ HATİCE BANU ÖZBEK – Tabii kodlamanın dünyada eğitim giderek artıyor ve bu önemini fark eden tek ülke de biz değiliz. Amerika’da 2014 yılında Barack Obama canlı yaptığı bir ulusa sesleniş konuşmasında kodlamayı kritik öneme sahip stratejik hedeflerden biri olarak nitelendirdi, kendisi canlı yayında hatta birkaç satır kod yazdı, dünya tarihine de canlı yayında kod yazan ilk devlet başkanı olarak geçti ve Amerika Birleşik Devletlerinin bütün devlet kurumlarında kodlamayı en önemli stratejik konu olarak ilan etti. Ve Amerika’daki Microsoft, Facebook, Google ve diğer dev teknoloji şirketlerinin paydaşlarıyla “kod.org” diye bir web sitesini hayata geçirdiler. Bu web sitesinde sadece okuma yazmayı bilen bir insan ve her yaş grubundan insan sadece web sitesindeki materyallere çalışarak çok hızlı ve kolay bir şekilde kodlamayı öğrenebiliyor. Amerika kodlamayı ulusal seferberlik hâline dönüştüren tek ülke değil. Keza İngiltere de 2013 yılından bu yana 5 yaş seviyesinden itibaren okullarda kodlamayı zorunlu ders hâline getirdi. 5-6 yaş grubu için ilk seviyeden, 7-11 yaş için ikinci seviyeden, 11-14 yaş için de üçüncü seviyeden ileri düzey kodlama dersleri vermeye başladılar ve bu okul müfredatlarında zorunlu verilen dersler arasına girdi. Tabii burada çok ülke var ama son olarak İran’dan da bir örnek vermek istiyorum çünkü İran da çok enteresan. İran’da eğer bir erkekseniz ve uluslararası düzeyde kodlama yapıyorsanız ve kodlama konusunda bir yazılımcı olarak uluslararası başarılarınız varsa devlet sizi askerlikten muaf tutuyor yani sizin kodlama yaparken harcadığınız zaman devlet için o kadar kritik ki, o kadar değerli bir alan ki devlet sizi askerlikten muaf tutabiliyor.

Aslında biz ilk sunumu yapacaktık sonra SETA’yı aldılar ama bence güzel bir tevafuk olmuş. Ben burada STEM’i sadece size ufak bir hatırlatma olarak eklemiştim. STEM’in ne olduğunu zaten SETA’dan dinledik. Şimdi biz STEM’e tabii kadınlar gözüyle bakıyoruz. Dünyada eğitim modeli değişecek yani bu bir zorunluluk çünkü bugün hâlâ Fransız ihtilalinden sonra örgün eğitimin zorunlu olmasıyla okullarda öğretilen aynı eğitim modelini iki yüz yıldır maruz kalıyoruz ama içinden geçtiğimiz dünya, içinde yaşadığımız dünya teknoloji devrimiyle birlikte inanılmaz bir şekilde değişiyor ve bugün aslında okullardan mezun olan çocuklar aldıkları o standart, teorik eğitimle bugünün iş dünyasında, bugünün gerçek dünyasında çözümler üretmiyorlar. Dolayısıyla dünyadaki eğitim modeli çok yakın bir süreçte değişecek, STEM olacak. Ama orada da bizim kadınlar olarak gördüğümüz şöyle bir sıkıntı var: STEM’le ilgili alanlar daha teknik, ekonomik getirisi daha yüksek ve katma değeri de daha yüksek olan bölümler ve maalesef bu bölümler beyaz erkekler tarafından domine edilmiş alanlar. Yani bu alanlarda azınlık daha az, kadınlar çok daha az. Bir örnek vermek isterim. 2015 yılında UNESCO’nun verilerine göre dünyada yükseköğrenim gören bütün kızlar arasında STEM’le ilgili bölümleri seçenlerin oranı sadece yüzde 3. Bu gerçekten çok düşük bir oran. Bilişim alanına baktığımız zaman da -çünkü bildiğiniz üzere bilişim de yine katma değeri çok yüksek olan ve çok teknik bir alan- dünyada bilişim alanından mezun kızların oranı Amerika’da sadece yüzde 19, Avrupa Birliği genelinde sadece yüzde 18 civarında ve Avrupa Birliği’nin en büyük üç ekonomisine baktığımız zaman da Almanya’da 18, Fransa’da yüzde 16, İngiltere’de sadece yüzde 19 civarında yani dünyanın aslında en gelişmiş görece kadın erkek eşitliğine en fazla sağlamış olarak düşündüğümüz toplumlarında dahi bilişim alanında çalışan ya da mezun her 5 kişiden sadece 1 tanesi bile kadın değil. Dolayısıyla bizim platform olarak, gönüllü bir ekip olarak kodlamaya bu kadar önem vermemizin ve kız çocuklarının da kodlamayı öğrenmesini bu kadar teşvik etmemizin bir nedeni aslında elimizden geldiğince bu dengesizliği bir parça çözüm sunabilmek. Buradan da yola çıkarak dediğim gibi biz daha henüz bir yaşımıza bile basmadık, çok yeni bir oluşumuz ama yaptığımız ilk proje “Kızlar kodluyor”

adlı projeydi keşke vekillerimiz ayrılmasaydı onların bazı hassasiyetlerine ve sizin hassasiyetinizi de göz önünde tutarak biz bu projeyi geliştirdik. Kodlamanın önemi anlaşıldı. Şu an Türkiye’deki bazı özel okullarda, özellikle İstanbul ve Ankara’daki daha ayrıcalıklı semtlerdeki özel okullarda kodlamayı ilkokuldan itibaren müfredatlara koymaya başladılar. Bazı özel eğitim kurumları o okulun öğrencisi olmasa bile ailesinin ücretini ödeyebildiği çok yüksek fiyatlara aylık ya da haftalık kodlama dersleri sunmaya başladı çocuklara. Ama kodlama Türkiye’de sadece annesi babası çok eğitilmiş ve ayrıcalıklı, ekonomik olarak daha avantajlı çocukların erişebildiği bir alana dönüşmeye başladı. Biz tabii ekip olarak bundan rahatsızlık duyduğumuz için ne yapabiliriz dedik. İstanbul’da sosyoekonomik açıdan daha dezavantajlı bir bölge seçelim, bu bölgedeki bir devlet okuluyla anlaşalım, o devlet okulundaki 4’üncü ve 5’inci sınıf ilkokul öğrencisi kızlardan fen ve matematik dersleri en başarılı olanları seçelim ve onlara üç ay boyunca bizim mühendis arkadaşlarımız ücretsiz bir şekilde temel kodlama ve algoritma dersleri versin dedik ve böylece Kızlar Kodluyor projemiz doğdu.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Peki, biz bu projede neler yaptık? Ben biraz neler yaptığımızdan bahsetmek istiyorum.

Şimdi, endüstri 1.0 makineleri kaçırdık, endüstri 2.0 seri üretimi kaçırdık, endüstri 3.0 otomasyon üretimini kaçırdık, endüstri 4.0 diyoruz: Robotlar, yapay zekâ ve kolektif girişimcilik. Şimdi, endüstri 4.0’daki temel ilerleyiş aslında bu millî teknoloji hamlesinin doğduğu yer. Biz de bu eğitimde, Kızlar Kodluyor projemizde ilk önce... Biraz önce SETA’nın da anlattığı bir süreç vardı. Şimdi, okullarda, özellikle devlet okullarında ya da bir yerde kodlamayla ilgili bir eğitim verilmek istendiğinde en büyük problem, bu eğitimi verecek, yetiştirilmiş eleman, yetiştirilmiş öğretmen olmaması. Şimdi, biz buradaki çocuklarımızı seçerken de bir sınav uyguladık, dedik ki: Kız çocuklarımıza bir sınav yapalım ve bu kız çocukları arasında... Çünkü gerçekten, bu dezavantajlı bölgelerde hayatında hiç bilgisayarla tanışmamış çocuklar var yani herkesin sosyoekonomik durumu eşit olmayabiliyor; dediğim gibi, erkekler bir şekilde bu teknolojik aletlere ulaşıyor ama bayanların ve kız çocuklarının ulaşmaları daha zor ve daha sıkıntılı oluyor. Yaptığımız bu sınav da aslında çocukların eğilimlerini ölçtüğümüz bir sınavdı. 60 kız çocuğunu belirledik ve dört farklı gruba ayırdık, üç ay boyunca sabah ve öğle grupları olmak üzere çocuklarımıza kodlama ve algoritma dersleri verdik. Hem çocuklardan hem de velilerden aldığımız dönüşlerden şunu fark ettik ki çocuklar böyle bir dünyanın olduğunun farkında olmaktan aşırı derecede mutlu oldular. İşte, mesela bunların eğitimlerini verdiğimiz arayüzler var, bilgisayarda... Biraz anlatmam gerekirse şöyle: Çocuk, bilgisayarda bir arayüz açıyor, önünde bir “Mbot” var, bir robot var; o arayüzden girdiği komutları robota gönderdiği zaman robot onun istediği şekilde hareket ediyor ya da belli bir çizgiyi takip ediyor. Çocuk bunu gördüğü zaman, aslında bilgisayarla konuşabildiğini anladığı zaman, böyle bir algı alımı olduğunu anladığı zaman çok ciddi şekilde ufku genişliyor. Biz tabii ki de bu üç aylık eğitimde çocuğa “Al, hadi, yazılım yap.” açısından değil; aslında böyle bir dünya olduğu, bu dünyaya erişebileceği, bu algıyı beynine işlemek, beynine onu anlatabilmek için aslında faydalı olduğunu düşünüyoruz. Çocuklarımızla şu an iletişimimiz de devam ediyor.

Bu arada burada hem projemizi destekleyen Esenler Belediye Başkanımız Tevfik Göksu Bey’e hem Tevfik Bey’e ulaşmamızda ve her projemizde desteği olan İffet Hanım’a tekrar teşekkür ediyoruz.

Yaptığımız bu projede çocuklarla iletişimimizi devam ettiriyoruz ve içinde parlayan çocuklarımızı da ilgili birimlere, ilgili komisyonlara, ilgili STK’lere yönlendirme konusunda desteklerimizi devam ettiriyoruz.

Bizim anlatacaklarımız bu kadar, biraz da çocuklarımız konuşsun istiyoruz; o yüzden, eğitim sonrası çocuklarımızın bir videosunu çektik, onu size izletmek isteriz. Kısa bir video.

Video açılmıyor. İzletseydik güzel olacaktı. Orada aslında çocuğumuz, bu eğitimin ona kattıklarından bahsediyor.

Eğer sorularınız varsa almaktan memnuniyet duyarız. Bizi dinlediğiniz için de teşekkür ederiz.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ HATİCE BANU ÖZBEK – Tabii, bu sırada tüm vekillerimize değerli vakitlerinizi ayırdığınız için ve bizi burada ağırladığınız için teşekkür etmek isteriz. Vakitlerinizin çok kıymetli olduğunu biliyoruz ama biz de bunları bilmenizi istedik çünkü tabanda böyle şeyler var. Biz çok küçük bir ekip olabiliriz, yani imkânlarımız çok kısıtlı olabilir, bir dernek ya da vakıf bile değiliz ama ülkemizin içinden geçtiği değişimin de farkındayız, dünyanın içinden geçtiği değişimin de farkındayız ve gerçekten genç kadınlar olarak sahada da bir şeyler yapmak istiyoruz, o yüzden sizlerin bunu dinlemesi, duyması bizim için çok kıymetliydi.

Müsaadeniz olursa, Tuğba ve ben ekibimiz adına sunum yaptık ama diğer arkadaşlarımızın da çok kısaca kendilerini tanıtmalarını isteriz.

BAŞKAN – Evet, biz onları dinliyoruz.

Sırayla, buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Biz videomuzu gerçekten izletmek istiyoruz; ulaştık, eğer izniniz olursa açacağız.

(Video gösterimi yapıldı)

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Bunun gibi birçok video çektik ama hepsini tabii ki burada yayınlamayız ama geri dönüşleri gerçekten bizi çok mutlu etti. İnşallah, devam eden süreçlerde de bu projeleri devam ettireceğiz.

Eğer sorularınız varsa almaktan da memnuniyet duyarız.

BAŞKAN – Sayın Erdem, buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Ben öncelikle çok teşekkür ediyorum tüm kardeşlerimize.

SETA'ya da teşekkür etmek istiyorum. Sunumunuzu dinleyemedim ama raporlarınızı biliyorum. Özellikle Gezi olaylarıyla ilgili ortaya koymuş olduğunuz tavır, tutum ve raporlarınızı da beğenerek tekrar buradan özellikle tebriklerimi de sunmak istiyorum.

Tabii, bizim alt, araştırma komisyonumuz vardı Başkanım, çakışıyor, onun için biraz geç katılmak zorunda kaldım.

Ben tüm kardeşlerimizin ne kadar başarılı çalışmalar yaptığını hakikaten burada çok beğenerek, tüylerim diken diken olarak dinledim. Hepinizi tebrik ediyorum; Allah yolunuzu, bahtınızı açık etsin diyorum.

Sadece bir konuya küçükçük bir parantez açmak istiyorum: Bizleri burada buluşturan çok Kıymetli Başkanımızın Başkanlığında milletvekillerimizin her birinin bir araya gelmesinin sebebi, başta kız çocukları olmak üzere bu alanda, işte, SEM modeliyle ilgili çalışmalar yapmak.

Asla ve asla hiç kimsenin etnik unsuru benim ilgilim dâhilinde değil, ben zannediyorum ki sizlerin de aynı şekilde. Hiçbir kardeşimiz başörtülü diye farklı değil veya açık diye farklı değil. Yine, aynı şekilde, her oturumda yani Türkiye Büyük Millet Meclisi oturumlarında da biz bunu yaşıyoruz ve çok büyük rahatsızlık hissediyorum. İşte, saymaya başlanıyor: “Türk, Kürt, Laz, Çerkez...” Ben bunu da kabul etmiyorum, bunu buradan belirtmek istiyorum. Yani, etnik unsurlar millî kimliğimiz olan Türklüğün altında vardır, kimse bunu inkâr etmeyecektir. Ben Türk'üm diye farklı şekilde mağduriyet yaşamıyorum, benim evladım Türk diye farklı şekilde mağduriyet yaşamıyor. Ne olur, burada kavramları çok iç içe getirmeden... Özellikle bazı partilerde bu çok fazla, işte, “Kürt olduğu için şu hak verilmiyor, bu hak verilmiyor.” veya... Ne olur, bunun önüne geçmemiz gerekiyor. Ben çocuklarıma da öğretirken: “Sokakta biri yere düştüğü zaman onun elinden tut kaldır; kim olduğunu sormana gerek

yok her şeyden önceyi insan olduğu için...” Yani, bu tip tartışmalar üzerinden kimsenin kendine siyasi bir devşirmemesi gerekir, hele hele kıymetli çalışmalar yapan sizler başta olmak üzere SETA ve diğer kuruluşlar... Herkes geliyor, istifade ettiğimiz nispette edeceğiz, alacağız, değerlendireceğiz, biz de faydalı hizmetler yapacağız. Ben çok teşekkür ediyordum. Bu böyle, içimde benim her zaman bir yara, özellikle vurgulamak istedim.

Tekrar çok teşekkür ediyorum, başarılarınızın devamını diliyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Ekleme de kabul edebilirsiniz; ekleme değil aslında, ben de aynı şeyi söyledim: “Öğretmenlerle alakalı bir problem var.” dedik ya, şimdi, Türkiye’nin şöyle bir şansı da var: Mesela 22 ile 30 yaş arasında olan öğretmenlerin oranı yüzde 27 Türkiye’de, 31 ile 40 arasında olan yüzde 37; yani, yaş grubu olarak 22 ile 40 arasında -yaklaşık 30 dersek- yüzde 70’e varan öğretmen var. Bunlara şu şekilde bakabiliriz: Bunlar öğrenmeye açık, biz bunları dönüştürebiliriz yani ki bunları dönüştürmekle başlamalıyız. Evet, öğretmenler kodlamayla alakalı çok şey bilmiyor ama öğrenmeye açık olmadığını da göstermiyor. Bu yaş grubu gayet uygun. Bunu ekleyecektim ben kendi sunumumda, biraz tartışma ortamı olunca ekleyemedim.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Aslında şöyle söylemek isteriz, orada vurgulamak istediğimiz şuydu: Kızlar Kodluyor projesinin... Aslında “Diğer kurumlarda verilenden bizdekinin farkı ne?” diye açıklamak istediğim kısımdı. Şimdi, bir çocuğun bir mühendisten, gerçekten profesyonel anlamda o alanda çalışan, mühendislik eğitimi görmüş herhangi bir eğitmenen eğitim alması şu an Türkiye şartlarında olabilecek bir durum değil çünkü mühendisler genelde kendi alanlarında çalışan insanlar. O yüzden, Kızlar Kodluyor projemizde de üç ay boyunca, tamamen mühendislik eğitimi almış, profesyonel olarak mühendislik alanında çalışan hanımlar eğitim verdi; o yüzden, hani, bunun ayrıcalığını ve önemini belirtmek için söyledik. Tabii ki de dediğiniz gibi, çok fazla öğretmen kaynağımız var ve bu öğretmen kaynaklarının eğitilmesi, bu yönde yönlendirilmesi olağan bir şey ve yapılabilir bir şey. Ama ben bizim projemizin avantajlarını sıralarken aslında bunu söylemek istedim çünkü bugün baktığınız zaman her ailede bir mühendis olması ya da işte ona öğreten bir abla, ona öğreten bir ağabey olması mümkün değil ama oradaki çocukların, 60 kız çocuğunun şu an hayatlarında bir mühendisten ders almış olması bile ileriki dönemlerde, nasıl ki ben üniversite sıralarında o analitik düşünme yeteneğinin ne işime yaradığını anladıysam, onlar da lise öğrenimlerini alırken ya da üniversite sınavlarında tercih yaparken bunun farkını çok iyi anlayacaklar; biz buna gönülden inanıyoruz, o yüzden. Aslında bunu açıklamak istemiştım ben.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Ben kendime de ekleme yaptım burada, sıkıntı yok yani.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Tamam, teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL - Eleştiri değil yani.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – O zaman fırsat kalmadı, şimdi söylediniz.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Ben söz istemiştım.

BAŞKAN – Buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Ben de emeklerinize sağlık demek istiyorum. Gerçekten, kadınları böyle yerlerde görmek, bir de üstüne kız çocuklarının da, kadınların da başka bir seviyeye taşınması –“erkek egemenliğiyle mücadele” diyorum ben buna- bu noktada sadece kendi pozisyonunu değil, diğer kadınların da geleceğini düşünmek açısından yaptığınız işler gerçekten çok güzel; gerçekten, bir defa daha emeklerinize sağlık demek istiyorum.

Bu konuya girmeyecektim ama tekrar, girildiği için söyleyeceğim. Hani, gerçekten bir kadınla karşı karşıya gelip bir şeyi çok tartışmak istemem ama şunu söylemek istorum: “Kürt kökenli” diye tariflemek bile kendini... Ben kendime Türk diyebiliyorum, senin de kendine rahatlıkla Kürt demen gerekiyor diye düşünüyorum; “köken” dememek gerekiyor.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Kimliğinizde ay yıldız var mı? Kimliğiniz ne kimliği?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Lütfen, bu şekilde kesmeyin.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Kimliğinizde ay yıldız var mı?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Ben sizi dinledim.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Siz Türk müsünüz?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Evet, ben Türk’üm.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Bitti, bu kadar. Millî kimliğimiz Türklüğümüz.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Millî kimlikten bahsetmiyorum, bundan bahsetmiyorum.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Bitti. Onun dışında beni hiçbir şey ilgilendirmiyor yani.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Bir dinleyin. Siz konuştunuz, ben dinledim, kesmedim sözünüzü.

Dolayısıyla, benim açımdan hani ben Türk’üm, Türk diyorsam; sen Kürt’sen, Kürt diyebiliyorsan; “köken” kelimesini kullanmana ihtiyacın olmuyorsa... Aynı ortak vatanda yaşamak başka bir şey ama “Türk’sem Türk’ümdür, Ermeni’ysem Ermeni’yimdir, Kürt’sem Kürt’ümdür.”ü de rahatlıkla söyleyebilmek gerekir ya da işte, mesela burada ana dilinde sunum yapabilmen gerekir. Ben nasıl kendi ana dilimde, Türkçe’de sunum yapabiliyorsam, söz kurabiliyorsam senin de kendi ana dilinde konuşabilme özgürlüğün olduğu zaman gerçekten bir sürü şey sayabiliriz, bu anlamda bir şeyden bahsettim.

Diğer bir anlatımda şunu söylediniz ya “beyaz erkekler” değil mi? “Beyaz erkek” kavramını hepimiz biliyoruz yani bir kadın-erkek ilişkisinde erkek sınıfsal olarak daha üstte olanlar ve arada azınlıklar meselesinde ve yoksullar meselesinde genelde bu işin bu şekilde yürümediğini söylediniz. Aslında siz kendiniz de anlatırken birtakım sınıfsal farklılıkların, birtakım kimlikse farklılıkları eğitim işin içine girdiğinde belli farklılıklar yarattığını aslında tariflemiş oldunuz. Hani dolayısıyla cümleyi belki başka yerden kurmuş olabiliriz ama hayatın kendisi, pratiğin kendisi aslında bazı meselelerin eğitim alanında da kadınlar açısından da nasıl farklılıklar yarattığını görebiliyoruz. Erkeklerle kadın, yoksulla zengin, ana dili farklı olan...

BAŞKAN – Sayın Gülüm, ayırtırmaya gitmeden. Bizim amacımız burada kız çocuklarının ve gençlerin bilim ve teknolojiye katkısı üzerinde duralım. Lütfen. Ben bu konuyu uzatmadan bizim amacımız çünkü burada katkı sunmak.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Ayırtırma değil. Tamam, eşitlik yaratabilmek için farklılıkları görmemiz gerekir ki o eşitliği sağlayabilelim. Buradan söylüyorum, bu bir ayrımcılık değil, şundan bahsediyorum: Yoksul bir çocuk zengin bir çocukla hiçbir şey yokmuş gibi aynı sınava soktuğumuzda aynı cevabı veremezler değil mi? Bu bir gerçek.

BAŞKAN – Öyle bir ayrım yok.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Çünkü yoksulun koşulları farklı.

BAŞKAN – Böyle bir ayırım yok, bunu yaratmayalım lütfen.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Bir zengin çocuğun koşullarıyla eğer o sınava girebilirse...

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ HATİCE BANU ÖZBEK – Vekilim, müsaadenizle ben çok kısaca açıklamak isterim. Orada “beyaz erkek”ten kasıt şu: Aslında bu Türkiye’ye özgü bir durum değil, o bizim kullandığımız kaynaklar uluslararası kaynaklar olduğu için yani Amerika’da yapılan araştırmalarda da mesela siyahilerin oranı maalesef bu alanda çok düşük, kadınların oranı çok düşük. O yüzden “beyaz erkek” tabiri aslında birazcık Amerika’daki spesifik bir grubu tarif etmek için kullanılan bir tarif ama tabii ki yani Amerika’da da anneniz babanız cerrahsa Horward’a çok daha kolay girebiliyorken Newyork’un gettolarında yaşayan bir siyahiyse çok daha zor giriyorsunuz. Maalesef bu ayrımcılıklar dünyanın her bölgesinde var, onların da üzerine eğildiği bir alan. Biz de istiyoruz ki daha çok burada daha kalabalık gelelim ilerleyen yıllarda bu alanda çalışma yaparız.

Bir de müsaadenizle bir şey eklemek isterim kayıtlara geçmesi için. Bir önceki konuşmada sayın vekillerimiz kadın üniversitesine ilişkin konuşurken araya girmek istemedim ama madem kayıtlara geçiyor, aslında kız çocuklarını ayrı alanlarda eğitim alması çok yeni ve çok yanlış bir uygulama değil. Özellikle İngiltere’de ve İsviçre’de birçok “elit” olarak tabir edilen akademik başarısı çok yüksek bir lise ve ortaokul vardır, sadece kız öğrenciler kabul edilir. Onun da nedeni şu: Yapılan birçok akademik ve pedagojik çalışma var ve bu çalışmanın hepsinde şu ortaya çıkıyor: Kız çocukları erkek arkadaşları tarafından, sınıftaki erkek öğrenciler tarafından çok daha fazla baskıyla ve zorbalığa maruz kaldıkları için kızları ayrı sınıflara aldığınızda kızların özellikle fen, matematik gibi alanlarda akademik başarısı ciddi derecede artıyor. Dolayısıyla, bu İsviçre’deki, İngiltere’deki okulların da hani sadece kız okullarının olması ve bunların böyle daha da elit, daha da akademik başarısı yüksek okulların böyle olmasının gerekçesi bu. Hani Türkiye’deki tartışmayı da ben kendi adıma şöyle algılıyorum –hiçbir kurumun ya da siyasi partinin sözcüsü değilim ama- mevcut okullar zaten benzer şekilde devam edecek ama bunu tercih eden kişiler olursa da onlar için bir alternatif oluşturulması aslında. Müsaadenizle bunu da eklemeyi istemedim.

Çok teşekkürler.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Ben de cevap vermek istiyorum ama...

BAŞKAN – Çok kısa tatalım...

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMACISI ERCENK HAMARAT – Ben arkadaşlarıma teknik bir şey sormak istiyorum. Sahada çok gözlem yapıyorum ben bireysel olarak. Kodlamada şunu görüyorum: Hazır kod kullanıyor öğretmenler. Öğrenci sadece hazır kodu alıp yapııştırıp mandalinalardan nota yapıyor ama ben mesela 13-14 yaşında çocuğa nota dizilimini değiştirebilir misin deyince hiçbir şey yapamıyor ya da düz giden robotu sağa ya da sola götür deyince hiçbir şey yapamıyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Bir de, ekibinizle eğitmeni desteği alıyormusunuz?

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Şöyle aslında cevap verebiliriz: Türkiye Teknoloji Takımı bize destek veren kuruluşlarımızdan biri hem içerimizde eğitmenlerimizin arasında bu bağlamda orada aktif görev alan, zaten Banu keza, yönetim kurulunda Türkiye Teknoloji Takımının. Bu eğitimleri vermeden önce biz tabii ki de mühendislik eğitimiyle bir şeyin eğitimini vermek aynı şey değil, bunun bir yöntemi var ve bunun yöntemini birleştirmek gerekir, o kişilere aktarmak gerekir. Biz de bu eğitim öncesi gönüllü olan mühendis kadınlarımızı Türkiye Teknoloji Takımının eğitim koordinatöründen bir eğitim planladık ve eğitici eğitimi verdik. Bu eğitici eğitimin de

aslında çocuklara nasıl bu sistemi anlatabilirler? Kodlamayı nasıl aktarabilirler? Çünkü dediğiniz gibi hani benim şu anda bilgisayarda yazdığım kodlama dilini benim direkt bir çocuğa aktarmam hem onun algısı açısından çok üst seviye kalır...

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMACISI ERCENK HAMARAT – Yaratıcı kodlama, onu merak ediyorum.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Bu açığı kendi içimizde Türkiye Teknoloji Takımının eğitim koordinatörlüğünden aldığımız eğitimle tamamladık aslında.

DR. ÖZLEM AKMAN – Bir de her yaş seviyesine uygun kodlama prosedürleri var, siz de araştırma yaptığınız için biliyorsunuzdur. Aynı sistemi kullanmıyorsunuz, belirli yaş aralıklarına belirli prosedürler var, onları kullanıyorsunuzdur.

SENCAN DEMİRBAŞ – Sadece kod şey yapmıyoruz, onlardan başka bir şeye girdiği zaman öğrencinin söylüyorum hani farklı şeyler yapabiliyor. Sağdan gitsin, sondan gitsin, göstermediğimiz hâlde kendileri araştırıyor, hevesli oldukları için kız öğrenciler yapıyor.

BAŞKAN – Karşılıklı tartışmaya geçmeyelim. Kaynarca’yı ve vekilleri dinleyelim isterseniz, en son toplu cevap verin.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ben aslında sadece bir teşekkür edecektim. İnanılmaz güzel bir topluluk. Çok heyecan verici. İffet Başkanımın başkanlığında olması, öyle başlaması o da inanılmaz bir beyin zaten. Gerçekten tebrik ediyorum, bunu çok yürekten söylüyorum. Amatör bir ruh hissediyorsunuz burada dinlerken. Ne olur bu amatör ruh hiç sönmesin, profesyonelleştikçe başka yerlere doğru kayar. O amatör ruh güzellik katıyor ama sürdürülebilirliği için de biraz kurumsallaşmayı başarmak lazım sanki.

Ben teşekkür etmek için söz aldım, sorum yok. Henüz vakit de çok azmış zaten.

Teşekkür ediyorum, yüreğinize sağlık.

BAŞKAN – Sayın Gülüm, kısaca dinleyelim hemen.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Ben çıkmak zorundayım, gerçekten kusura bakmayın, sonuna kadar kalamayacağım.

Gerçekten emeklerinize sağlık, tabii, üniversite konusunda, bazı konularda farklı düşüncelerimiz var, o da olur çok şey değil ama gerçekten kadınlar alanında verdiğiniz destek için teşekkür ediyorum.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Ben çok küçük bir cevap vermek istiyorum eğer izin olursa sizin söylediğiniz şeye.

Ben Kürt bir anne babanın evladıyım. Vatanımın bölünmez bütünlüğünü, bayrağımın göklerde dalgalanmasını sonuna kadar temsil edecek ve bundan gurur duyan, onur duyan Kürt kökenli bu ülkenin bir genciyim ve bu kendi ana dilimi bilmekten de onur duyuyorum, gurur duyuyorum, istediğim yerde de Kürtçe konuşabiliyorum, bugün sunumu Kürtçe yapabildim nasıl ki İngilizce yapabileceğim gibi ama Kürtçe yaptığımda aktaracağım kişi sayısı belli, sonuçta sadece siz beni anlayacaksınız.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Bu arada, ben Kürt değilim, Kürtçe bilmiyorum.

Tercüme ederiz, İngilizce tercümeyi nasıl yapıyorsak onu da yaparız.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Ama öyle bir ihtiyaç yok hani evrensel dil Kürtçe değil.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Yok, yok. Hani böyle bir tercihin olursa bir tercüman çağırırız tercüme ederiz.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Bu benim tercihim olmadı çünkü ben ülkemde...

BAŞKAN – Şimdi, ben size bir şey soracağım, onun cevabıyla birleştirirsiniz.

WOMEN IN TECHNOLOGY TEMSİLCİSİ TUĞBA FIRAT – Ben Türkçeyi bilmekten ve bu ülkenin vatandaşı olmaktan gurur ve onur duyuyorum, onu tekrar söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Vekilim.

Benim de SETA ekibine bir sorum olacak çünkü SETA eğitim ve sosyal politikalarda araştırma yapıyorsunuz anladığım kadarıyla. Ben şurada takıldım konunun başından beri: Sizin bu konuyla ilgili yapmış olduğunuz çalışma, araştırma neydi baş kısmı? Yani buraya nereden girdiniz de bu fırsatlar ve risklere ulaştınız, çalışmanızın konusu neydi ya da nasıl bir çalışma yürüttünüz, şöyle bir çalışma yürüttük, böyle anket çalışması mıydı? Soru-cevap çalışması mıydı? Bir araştırma çalışması mıydı? O bölümü çok hızlı geçtiniz, oturmadı bende. Onu öğrenmek isterim.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL – Öncelikle SETA’nın çalışma şeyinden bahsedeyim.

SETA Eğitim ve Sosyal Politikalar Direktörlüğü yaklaşık 15 kişiden oluşan bir grup. İçerisinde sosyal politika çalışan var, eğitim çalışan var, eğitimin altında eğitimde eşitsizlik çalışanı var, STEM eğitim çalışan ben varım, eğitim sosyolojisi çalışan arkadaşlarımız var. STEM eğitimini ben çalıştım. Benim kendi şahsi ilgimden kaynaklı bir çalışmaydı. Literatür taramasından ortaya çıktı ve oraya şahsi katkımız oldu. Onun dışında üniversiteden akademisyenlerin görüşleri orada etkili oldu. Bu şekilde ortaya çıkan bir çalışmaydı.

Bunun dışında, yalnızca 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 20’ye yakın ilde STEM etkinliği gerçekleştirdik, siz de Antep’tekine katılmıştınız ben orada yoktum, Diyarbakır’a ben geçmiştim. O etkinliklerin ben organizasyon komisyonundayım.

BAŞKAN – Oradan çıkıyor sonuç.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL – Tabii, yani sahayı hissettiğimiz için sahayı yansıtmak istedik.

Ben bir de şunu söyleyeceğim: Biz o kadar etkinlik yapıyoruz tabii, arkadaş için de belki bilmiyorum haddim değil ama ilham olabilir, şimdi, bu kodlamayla alakalı kullandığımız bütün yazılımlar –bütün yazılımları bilmiyorum yani o kadar detayını bilmiyorum- Microsoft ve Microsoft tabanlı ve uluslararası şirketlerin kullanıma açtığı ürünler. Şimdi, Türkiye’nin bu yerli, millî üretim hamlesi de varken belki bu alanda bir hamle yapılabilir. Bu robotik kodlama işi Türkiye’de o kadar ilerliyorsa Microsoft’un altyapısını kullanacağımıza Aselsan’ın, TÜBİTAK’ın altyapısını kullanabiliriz diye düşünüyorum. Bir çalışma da vardır belki, bilmiyorum.

DR. ÖZLEM AKMAN – Bununla ilgili TÜBİTAK’ta bir çalışma var Bilim Toplum Daire Başkanlığı tarafından. “Tamamen yazılımlarımızı, ürünlerimizi millileştirelim.” diye yola çıkılmış.

Bu toplantıya ben de katılma fırsatı yakaladım ve çok mutlu oldum. O zamanlar Türkiye Teknoloji Takımı Vakfına destek veriyordum, ama böyle bir çalışma var. Ürünlerini millileştirme adında kodlama yazan gruplar var, çok iyi gruplar var üniversite bazlı.

SETA EĞİTİM VE SOSYAL POLİTİKALAR DİREKTÖRLÜĞÜ ARAŞTIRMA ASİSTANI MUSTAFA ALTUNEL – Yani şey de var, ben katkı olarak şunu söyleyeyim yani sahada hissettiğimiz bu.

BAŞKAN – Aslında TÜBİTAK bu konuda sunum yaptı bize, bu konudaki çalışmalarını anlattı. Ben sözünüze bölmek istemedim. Mesela sizin biraz önce önerdiğiniz eğitim bilimlerinin de bu işin içerisine girmesiyle ilgili bir öneriniz oldu. Biz Gazi Bilişim Garajını dinledik, Hacettepe’nin bir ekibini tekrar dinleyeceğimiz bir ekibimiz var ve Gaziantep Üniversitesinden de bir hocamız yine eğitim bilimlerinden gelerek burada sunumlarını yaptılar ve onlar eğitim bilimlerinin içerisinde yapmış

oldukları çalışmaları anlatarak bu çalışmayı sürdürdüler ve yine Bilişim Garajı içerisinde de bu robotik kodlama da dâhil kendi programları ve kendi çalışmaları her yaş grubuna ait çalışmaları mevcut ve biraz önce de dediğiniz ya “Bir tek alanda değil.” onların çalışmalarını dinlediğimize göre bilgi vermek amacıyla söylüyorum, mesela belirli dönemlerde belirli eğitimler üzerine giden ve olayı tüm alanlara taşıyabilen bir sistemi getiriyor.

Bir de bir şeyi daha eklemek istedim, biraz önce kardeşimizin de birlikte bütünleşik tasarım metodlarıyla ilgili söylenen sistemde aslında orada siz konuşmanızda da çok iyi bir cevap verdiniz başlangıçta, sorun neyse çözüm ona göre gelmesi gerekiyor yönünde. Tabii, her alanın ihtiyacı farklı. Bu bir inşaat, makine, bir mimarlıkla ilgili alan olabilir, elektrik-makine-bilgisayar teknolojisini getiren bir sistem olabilir. Tabii, bu, soruna ve sorunun çözümüne yönelik olarak bütünleşik sistemlerde o çözüme yönelik işin içerisine girmekte. Aslına o alanınız içinde vardı, tabii hani bir konuya odaklanınca belki detaylar da kaçabiliyor.

Ben bu anlamda, size çok teşekkür etmek istiyorum ve yine İffet Polat İstanbul Milletvekilimizin böylesine güzel bir ekibi toplayıp da burada sizlerle bir arada olmak, gençlerimizle bir arada olup bu güzellikleri özellikle bu teknoloji konusunda hepsi farklı alanlarda ve Türkiye’nin her noktasından temsilcilerle burada bulunuyorsunuz, Ankara’sı İstanbul’u Doğu Anadolu’su ve bu sayının çoğalması benim öncelikli talebim sizden. Türkiye’nin tüm illerinden ve böyle çok özel profesyonel alanlarda nokta atışı yapılan farklı alanların temsil edildiği bu noktada alanınıza katılması bize çok büyük katkı sağlayacak ve biz bu konuda her zaman için sizlerin yanınızda elimizden geleni yapacağız. Ben bu konuşmayı şimdiye kadar hiç kimseye yapmadım çünkü belki kız çocuklarının böyle mühendislik alanında böyle canlı ve diri bir şekilde işin içinde olması beni çok gururlandırdı, çok mutlu etti. Yani ilk defa böyle bir konuşma yapıyorum. Onun için de her zaman hepimiz yanınızdayız. Bunu yanınızda olarak hissedin. Her noktada bize, hepimize ulaşabilirsiniz. Biz de tüm katkılarımızı size sunalım ve katkılarınızdan, çalışmalarınızdan dolayı çok teşekkür ederim başta İffet Polat Milletvekilimiz olmak üzere sizlerle bizi tanıştırmaya ve bu noktaya getirme ve sizlere verdiği emek için de ayrıca teşekkür ediyorum.

Ben hepinizi sevgiyle saygıyla selamlarken bu toplantılarımıza devam etmek üzere bugünkü oturumunu sonlandırıyorum. Sanırım kefek olarak da zaten Sayın Gökalp Bey, Meclis tatil dönemine girdiği süreç içerisinde acil toplanma durumuyla ilgili bir karar alınmış durumda değil mi? Dün alındı. Öyle bir durumda da sayın Komisyon üyelerimiz, çalışmalarımız ve bilgilendirmelerimiz devam edecektir.

Ben hepinize çok çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Kapanma Saati: 16.14

